

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁR

A kiadóhivatalban dívdó:
Egy évre ..... 18 h.
Negyedévre ..... 4 -
Helyben hűtőszelvényre:
Egy évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 -
Változó postán szállítva:
Egy évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 -
Egyes szám ára 6 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétvége és
ünnepek utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XXI. évfolyam 272. szám.

Nagyvárad.

Vasárnap 1915 november 28.

Montenegróba szorítjuk a szerbeket.

Budapest, november 27. (Hivatalos.)

Délkeleti hadszíntér.

Cainice körül és a novibazári szandzsákban a helyzet változatlan. A Sluha-Planinán Mitrovicától nyugatra *csapataink a szerbeket a montenegrói határ felé vetették vissza.*

A foglyok száma napról-napra növekedik. Mitrovicában a város bevétele óta 11,000 szerb katonát és 3500 védköteles polgári állású egyént szállítottunk be, mint foglyot.

Prisztinánál újabb 800 szerbet fogtak el. Messze a hadseregek arevonala mögött is fognak el csapatoktól elszakadt szerb katonákat.

Az orosz fronton nincs esemény.

Budapest, november 27. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér.

Nincs ujság.

Az olaszok hatástalan támadása.

Budapest, nov. 27. (Hivatalos.)

Olasz hadszíntér.

Az olaszok tüzérségi támadó tevékenysége tegnap az egész tengeremelléki harcra kiterjedt. A mrzli vñreni és a hegytől délre lévő hadállásaink ellen irányított előretöréseket részben kizárta, részben akadályaink előtt az ellenség súlyos vesztesége mellett vertük vissza. A tolmeini hídfő előtt tüzérségünk az ellenség minden támadási kísérletét elfojtotta. Plevát is hasztalanul támadták az olaszok. Leghevesebbek voltak a harcok a görzi hídfőnél.

Oslavinál a 22. dalmát gyalogezred osztagai az ellenségnek 6 rohamát utasították véresen vissza. Ugyanez volt a Peoma és a Bodgora magaslat ellen irányított erős támadások sorsa is. Görz városa nehéz tüzérség állandó tüze alatt áll. Egyik repülőnk légi harcban az ellenség egy duplafedelű repülőgépeinek lezuhanását idézte elő, mire tüzérségünk a San Lorenzo di Mossaban lezuhant repülőgépet összelötte. A doberdói fensik harcra a Monte San Michele északi lejtőjén folyó küzdelem harcra teljes megtartásával végződött. A hegy déli lejtőjén az ellenség támadó mozdulatai már tüzérségünk tüzeben akadtak meg. A tiroli harcra a Dolomitokban elszigetelt támadási kísérletek meg-
hiúsultak.

Höfer.

A szerb kormány döntő tanácskozása.

Budapest, november 27. (Saját tud.) Konstantinápolyból jelentik: A szerb sereget elérte a katasztrófa. A szerb miniszterek döntő tanácskozásra gyűltek össze, amelyen a trónörökös elnökölt. A király kedélybeteg. Sándor és György hercegek között konfliktus tört ki.

Anglia garanciákat követel Görögországtól.

Budapest, november 27. (Saját tudósítónktól.) A Daily Chronicle írásbeli garanciákat követel a szalonikii görög csapatok visszahelyezésére, vagy az egész hadsereg demobilizálására.

A román király trónbeszéde.

Budapest, nov. 27. (Saját tud.) Bukarestből jelentik: Bratianu átadta a királynak a trónbeszéd szövegét, holnap a király a kamarában felolvassa.

Cresz katonai misszió Londonban.

Budapest, november 27. (Saját tud.) Az orosz tengerészeti vezérkar főnökének vezetésével fontos orosz katonai misszió érkezett Londonba.

Dünaburg ostroma.

Rotterdam, nov. 27. A Timesnek az orosz főhadiszállásra küldött munkatársa jelentik: Az ellenség óriási erőfeszítései, amelyekkel Dünaburgot ostromolja, a frontnak ezt a szakaszát rendkívül fontosá teszi. A Duna balpartján egybegyűlt orosz hadsereg parancsnokának a feladata röviden abban a kijelentésben foglalható össze, hogy az orosz hadseregnek folytonosan a legnagyobb éberséget kell kifejtenie, mert tekintettel kell ennie arra a veszedelemre, hogy az ellenség átkel a folyón.

A görög kormány leszerel?

Budapest, november 27. (Saját tudósítónktól.) Rómából jelentik: Sonnino a minisztertanácsban kijelentette, hogy az antant feltétlenül ragaszkodik a demobilizáláshoz. A görög kormány állítólag megígérte, hogy rövidesen demobilizál.

Kész az orosz hadsereg Bulgária ellen.

Bécs, nov. 27. Kopenhágából jelentik, hogy az orosz Balkán sereg összeállítása már körülbelül be van fejezve. Odesszában és környékén hat orosz hadtest áll, egy része most kiképzett legénységből, a többi más orosz frontokról elvont csapatokból alakult meg. Ennek a seregnek bőven van tüzérsége és muníciója francia gyártmány. Sok a lovascsapat benne, a mi arra mutat, hogy nem partaszállásról van szó. Kuropatkin már Odesszába érkezett.

Nyugaton és keleten csend van.

Berlin, november 27. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati és keleti hadszíntér.

Nincs különös esemény.

Seregeink és a bolgárok diadalmas előnyomulása.

Balkán hadszíntér.

Osztrák magyar csapatok a Mitrovicától délnyugatra elterülő terepet a Klina szakaszig az ellenségtől megtisztították. A Mitrovica mellett és a városban elfogott szerbek száma 1700-zal emelkedett. Prisztinától nyugatra német csapatok a Sitnica-balpartján emelkedő magaslatokat elfoglalták. — Itt további 800 hadifogoly jutott kezünkre. A Trenicától délre bolgár csapatok áthaladtak a goles—stimlia—gezerce—liubotini általános vonalon. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Az oroszok a Dunán támadnak Bulgária ellen.

Bukarest, november 27. Néhány nap óta a komolyabb lapok is, mint például az Universul, azt jelentik, hogy a Dunáról orosz támadás várható Bulgária ellen.

Ezek a híresztelések a legnagyobb valószínűség szerint a cár legutóbbi román látogatása folytán terjedtek el. Azt mondják, hogy a cár csak azért jött a román határ közelében összpontosított csapatok meglátogatására, hogy ezzel nyctmást gyakoroljon Romániára.

Egy nagypolitikus, aki csak nemrég jött Pétervárról, azt állítja, hogy az oroszok részéről a Duna felől való támadás Bulgária ellen nem egyéb, mint fantázia szüleménye. Basszarábiában teljes nyugalom van.

A cár megmenti Szerbiát.

Lugano, nov. 27. A „Corriere della Sera”-nak jelentik Londonból: A lapok szalonikii értesülése szerint az orosz cár Pasichoz táviratot intézett, melyben bejelenti, hogy Oroszország egy héten belül megkezdheti az offenzívát Bulgária ellen.

A szerb sereg tehetetlensége.

Budapest, november 27. (Saját tud.) Pétervárról jelentik: A sajtó figyelme a monasztiri harcokra irányul, mert a bolgárok ottani előnyomulása komolyan veszélyezteti az angol és francia seregeket. A szerb északi sereg Montenegróba szorítva guerilla háborút folytat. A rigómezei csata a szerb seregek utolsó ténykedése volt.

Három millió szerb éhhalál előtt.

Rotterdam, november 27. Egy amerikai tudósító táviratozza Monasztirból: A szerb menekültek borzalmas szenvedéseket állanak ki. A szerb kormány egy része husz napi utazás után lóháton megérkezett Nisből Monasztirba. Grucis szerb külügyi államtitkár felesége úgy nyilatkozott, hogy Szerbiában három millió embert éhhalál fenyeget. Szerbiában nincsen kenyér. A Nisből Monasztirba vezető úton egymást érik a legrettenetesebb jelenetek. Sok menekült meghal utközben. Nőveli a szörnyű nyomorúságot, hogy Albániában is éhínség van.

Egy nagyváradi gyógyszerész menekülése a szerb fogságból.

Egy nagyváradi gyógyszerész, aki a háboru előtt tért vissza Amerikából, a háboru kitörésekor is beállott hadseregünkbe és részt vett az első nagy offenzívában, amit Szerbia ellen intéztünk. A véres harcok alatt ő is fogságba jutott, melyből a bolgár csapatok mentették ki és most idehaza van Nagyváradon. Fogságba jutásáról és a fogság tartamáról igen érdekes dolgokat mondott el, amiket ellenfeleink illusztrálására itt adunk.

— Az októberi harcokban kerültem fogságba. Délután 4 óra volt, mikor bekerítettek bennünket a szerbek és mi kénytelenek voltunk megadni magunkat. Mikor már egyáltalán nem használhattuk fegyvereinket feltartottuk kezünket a megadás jeléül. A szerbek örjöngve rohantak reánk és fel akartak bennünket koczolni. Az utolsó pillanatban ugrott a katonák elé egy szerb altiszt, aki feltartva kezét megakadályozta legyilkolásunkat.

— Magasabb parancsra nem szabad őket bántani!

Erre a katonák leengedték fegyvereiket és minket összefogva első sorban is a szó szoros értelmében kiraboltak. Elszedtek tőlünk mindent. Lehúzták reánk a csizmát, az óráinkat elvették, a felszerelésünket elszedték, egyszóval mindenünket elvettek. — Mikor már ki voltunk fosztva mindenünkből, egy szilvásba hajtottak bennünket. Itt voltunk egy napig aszékül, hogy enni, vagy inni adtak volna. Másnap már hajtottak tovább bennünket. Három napig mentünk anélkül, hogy csak egy darab kenyeret is kaptunk volna. Volt köztünk egy pár ember, akiknél a ruhájukba bevarrva akadt még egy pár korona. Utközben ezért a pénzért vásároltunk kenyeret. A szerb asszonyok 3 koronáért adtak egy tenyérynyi kenyeret. Ezen tengődünk egész nton.

— Téli Kragujevács mellé érkeztünk, 20–25 kilométernyire voltunk a várostól valami utolsó szerb faluban, ahol a fogolytábor volt. Itt volt egy tanító, aki tudott németül és ettől a tanítótól állandóan értesültem a hadieseményekről.

Ebben a faluban rettenetes ellátásban volt részünk Naponta kaptunk egy kis darab kenyeret és egy fél csajka szárazbabot. Ezt a kosztot kaptuk állandóan egész a megszabadulásomig. A faluból ki se volt szabad nézni, azonban mindig tudtuk, hogy mi történik.

A tél alatt Kragujevácból naponként szekésszámba hordták a tifuszban elhaltak hulláját.

Rettenetes tifuszjárvány pusztított ott. Tavasz felé az egész fogolytábort összeterezték és behajtották Kragujevácsba, ahol

a várost kellett takarítaniunk. A csatornákat tisztítottuk. Undorító piszok és szemét garmadát, bacillus agyakat hordtunk ki.

Egyideig túrtuk a helyzeteket. Később sokan rosszul lettek közülünk és megtagadták az undorító munka végzését.

Ezeket lefogták és 20–25 botütést mértek rájuk. A

botozás után vértől borítva félholtan maradtak a helyszínén a foglyok.

Tavasszal Nisbe vitték minket. Az összes foglyokat itt gyűjtötték össze. Az altisztek azt állították, hogy Nisbe még kell erősíteni ezért bennünket rendeltek ki az erődítési munkálatokhoz.

A földmunka nagyon nehéz volt, meg aztán kegyetlenül is bántak velünk. Ettől kezdve azon törtem a fejem, hogy hogyan könnyítsek magamon. Körültem állandóan angol szót hallottam s ekkor jutott eszembe, hogy Amerikában szerzett angol tudásomat érvényesítem. Egy altiszt révén bejutottam az itteni angol expedícióba.

Nisben ugyanis nagy angol telepek voltak, honnan egészségügyi szereket és ruhaneműeket adtak a szerb hadseregnek. A ruhák mind amerikai gyártmányok voltak.

Ebből az amerikai gyártmányú ruhákból szereztem én is magamnak. Angol tudásomnak aztán meg volt az az eredménye, hogy rám bízta egy raktár kezelését.

Ősszel értesültünk róla, hogy Bulgária fegyvert fogott mellettünk. A szerbeket érthető izgatottság vett erőt. Lázasan pakoltak Nisből és kezdtek berendezkedni a következményekre.

A foglyokat, aki csak a saját lábán tudott járni, mind hajtották maguk előtt a városból, más helyre. Elhatároztam, hogy minden áron itt maradok és valahogy csak kiszabadulok. A parancsnokló szerb kapitány azonban hallani sem akart róla, hogy csak később menjek. Már már nekem is indulni kellett volna, mikor a felügyelő altisztnak, egy szakaszvezetőnek, nagyszerű vadonatuj egyenruhát szereztem a raktárból. A szakaszvezető erre megnyugtatót:

— Ne törődj te a kapitánnyal, te csak maradj itt.

Nem is törődtem a szerb tiszttel, de magával a szakaszvezetővel sem, hanem megfelelő buvóhelyet kerestem a raktárban. Az üres ládák közt kerestem magamnak lakást. Egy reggel egyetlen egy szerb katonát sem láttam a táborban. Ellenben földrengető ágyudörzés, nagy lőtás futás, jajgatás, sebesült vívó kocsik száguldása, ordító tisztek futása, elszabadult lovak vágatása, mindmind azt jelentették, hogy közeledik a segítség. — Én a bolgárok bevonulását nem vártam meg. Kiszöktem a városból és bujkálva elértem egészen Knyarevácsig. Itt találkoztam annak az óriási vasgyűrűnek egy részével, mely Szerbiát fogja megfolytani. Szerb egyenruha volt rajtam a bolgárok le akartak löni, azonban igazolni tudtam magam és mikor megtudták, hogy menekülő fogoly vagyok elláttak mindenféle jóval és eligazítottak a magyar határra.

És most, hogy itthon vagyok, azok után a kínok után, amiken keresztül mentem, csak most tudom igazán, hogy mi az édes magyar haza.

A világháború 17-ik hónapjában.

Még csak néhány nap és megkezdjük a reánk kényszerített háborúnak tizenhetedik hónapját! Már két nyarat, két őszt verekedtünk végig és most itt állunk a korán beköszöntött második télnek a küszöbén is. Benne vagyunk ismét a téli hadjáratnak minden borzalmaiban és keserveiben, de panaszsra még sem nyilhat ajkunk! Mi csak hálát rebeghetünk az Égek Urának, hogy ily óriási győzelmekre segítette igazságos ügyünket. Kétségtelen, hogy sok és nagyon súlyos áldozatot követelt már tőlünk ez a szünni nem akaró véres küzdelem, de mi legalább eredményét is látjuk e borzasztó vérontásnak. Hiszen ha végig nézünk a több mint 3000 km. hosszú csatavonalainkon, úgy igazán a legnagyobb reménységgel tekinthetünk a jövődől eseményei felé. Három ellenséges ország fővárosát Brüsselt, Varsót és Belgrádot tartjuk megszállva és nem kevesebb mint 40 ellenséges várat, hidfőt vagy erődsorozatot küzdöttünk le idáig. Kivéve azokat a keskeny területeket, melyeket az oroszok a legszélső Kelet-Galiciában, a franciák Elzászban, az olaszok pedig a határok mentén itt ott (a hová őket magasabb stratégiai okok miatt önként beengedtek) még megszállva tartanak, sehol sem áll ellenség a mi vérrel áztatott drága földjeinken, sőt ellenkezőleg mindazokon a helyeken, ahol az érdemleges döntést kiereszkelhettük, ellenségeinknek legértékesebb országrészeit tartjuk szilárdul kezünkben! A múlt évi decemberi sebjeink is beheggedtek, mert hiszen Isten igazságos ítéletét a gyilkos szerb nemzeten végrehajtottuk már. A véres kezű királyok, a hosszú fehér szakállas politikai kalandorával együtt bolyong most valahol az Albán hegyek vad vidékén, vagy talán még mindég a vert sereg romjainál kevesi és hívja maga ellen a megváltó halált azon a talpalatnyi új szerb földön, melyet e pillanatban győztes hadaink még el nem értek.

Vajjon miről beszélgethet e két lélek-szörnyeteg most egymással? És vajjon mit szól mindehhez a szomszédnak ingujjas paraszt király, kinek esunya fekete hegyes birodalmába most beözönlik az a sok nyomorult földönfutó, ki a győztes bosszujától rettegvé, a vert seraggal együtt hagyta el hazáját, házáját, földjét és mindenét! Talán még legszerencsésebbek azok, akiket a három oldalról jött nyomás a görög föld felé terelt, mert bizony az Albániába szorulóknak nem számíthatnak valami barátságos fogadtatásra. Hogy vajjon Nikitákra is rákerül-e most a sor, azt majd a legközelebbi hetek fogják megmondani. A mi utjaink azonban nem azonosak a vert szerb seregével, mert Montenegrónak főletere a Moraea és Zeta völgye, a hercegovinai határ felől közelíthető meg jobban. Szerbia sorsa tehát beteljesedett, anélkül, hogy az antant esapatjai beleszólhattak volna az ítélet végrehajtásába.

A francia és angol csapatok már összemérték ugyan fegyvereiket a bolgárokkal, de a szerzett tapasztalatok után kezdik már nagyon is kellemetlenül érezni magukat a macedón földön. Ezért igyekeznek tehát minden eszközzel, szép szóval és fenyegetésekkel, guruló arannyal és a görög kikötőknek szegzett ágyúcsövekkel megpuhítani Hellasnak kemény szívű királyát. Először arra akarták rábírní, hogy tegyvert ragadjon érdekében, de most már azzal is megelégednének, ha garanciát kapnának arra nézve, hogy Görögország nem fogja lefegyverezni a területére szorult antant csapatokat. Érzik tehát, hogy oda fognak szorulni, tehát bebocsájtásért könyörögnek. A hírek igen eilentmondók, melyek Görögország állásfoglalásáról hozzánk érkeznek és így még nem láthatunk egészen tisztán.

Az bizonyos, hogy nagyon nehéz napokat él most Görögország, de ha Konstantin király továbbra is nevéhez méltó módon viselkedik, úgy bizton számíthat egész nem-

zete hálájára. Kétségtelen dolog, hogy Romániát is fokozottabb munka alá vette most az antant diplomáciája — mert hiszen a legutóbbi hírek arról szólnak, hogy Kuro-pathin táborok a mánzsauriai hadseregnek bukott főparancsnoka negyedmilliónyi sereggel készül betörni Bulgáriába. Már pedig egy ily nagy arányú betörés másutt mint Románián át egyáltalában el sem képzelhető. Nagyon valószínűtlennek kell tartanunk, hogy Románia bele merne menni ebbe a veszedelmes játékba, melyet ezalótt 38 évvel már egyszer igen keserves tapasztalatokkal végig játszott 1877-ben is csak úgy tudott és mert keresztül vonulni Miklós nagyhercegnek orosz hadserege — a Duna környéke és a Kárpátok alkotta alig 90 km széles szoroson, hogy az Osztrák-Magyar Monarchiával szerződést kötött, hogy az nem fogja a torkára tenni a kést. Inkább tehat mumsznak, mint reális fenyegetésnek kell tartanunk az Odessa felől érkező híreket. De vajjon honnét is venne most Oroszország egy negyed millió jó felszerelt hadsereget? Hiszen ha lenne neki, akkor bizonyára inkább a szép Lembergbe sétálna be először — és nem küldené azt ily nyak törős, kockázatos vállalatokra!

Nos! és mit szólunk az olaszokról? a kiknek a legnagyobb makaességgel már 4 ízben megkísérelt nekirontás, több mint fél millió emberébe került!

Pedig hát ott lennt az Isonzó mentén és főnt a doberdói fönnsíkon hadseregünknek csak egy kis töredéke áll szemben a hatalmas olasz armádiával, mert a zöme egyelőre másutt van elfoglalva sokkal fontosabb munkával.

Az olasz még várhat! A mi utunk nem olyan sürgős, mint nekik a Trieszibe való bevonulás. Csak puhuljanak még egy kis időt addig míg reájuk kerül a sor.

Hiszen ők még csak 6 hónapja léptek be a nagy részvényfarsaságba! A szerbeknek is teljes 14 hónapot kellett várniok míg ügyüket érdemleges elintézés alá vet-tük! Csak soha se türelmetlentedsenek Kadornák, mert az ő ügyük is el lesz intézve, de majd csak akkor ha rá kerül a sor. A bűbajos Görz halálát őszinte könnyekkel siratjuk, de ezekben a könnyekben már is egy szebb és jobb jövő képe tükröződik vissza. Az olaszok talán még sem gondolták, hogy mily óriási szolgálatokat tesznek ők az osztrák kormányoknak ezzel a barbár hadviselési módjukkal. A Görzöt bombázó ágyuk ugyanis a legradikálisabb módon irították ki az irridentizmust, mely oly sok-sok gondot okozott volt az osztrákoknak. Ezért a barbár cselekedetükért azonban még felelni fognak majd a felelős vezérek Isten és a civilizáció ítélőszéke előtt! A franciák és oroszok is hiába próbálkoztak ércfalainkat áttörni, mert egy lépést sem jutottak előre. Jól tudjuk, hogy mi lett az eredménye az őszi több hetes kísérleteknek.

A németek alig 30-40 ezer embert vesztettek, ellenben a franciák és angolok közel negyedmilliónyi, az oroszok pedig több mint 200 000 főnyi veszteséggel fizették meg meddő törekvéseiket.

Nem esdálates dolog az, hogy ellenfeleink kísérletei mindenütt csődött mondtak, ellenben a mi terveinket mindenütt siker koronázta. At akartunk törni Gorlicénél, tehát áttörtünk.

A keleti vasutra volt szükségünk, hát megszereztük azt! pedig hát éppen akkor erőlködtek legjobban ellenségeink, hogy áttörjék keleti és nyugati frontjainkat, a mikor Szerbia letiprásához hozzá fogtunk! — Mi győzni akarunk, tehát győzni is fogunk, mert ezt nemcsak mi, hanem maga az Ur Isten is úgy akarja, a ki örködik a népek és nemzetek sorsai fölött!

Hiszen a fizika és matematika törvényei szerint már régen össze kellett volna ropannunk a minden oldalról jövő rettenetes nyomásnak sulya alatt! De ez nem követke-

zett be, mert a mi lövészárkainknak bástyái az abszolút igazsággal vannak fölverteve, mely igazság soha el nem lankadó erőt kölcsönöz minden egyes katonánknak. A keresztény kultúráért küzdünk most mindnyájan! Ez a tudat és az Istenbe vetett biztos reményünk tette és teszi a mi védőbástyáinkat oly megingathatlanná és szilárdá, melyeken ellenségeinknek legkésőbbesetebb rohamai is megtörnek!

Nekünk nem szabad panaszkodnunk csak hálálkodnunk! Panaszsra csak azok a szegény francia, angol, olasz, orosz, belga, szerb és montenegrói anyák, apák, özvegyek és árvák nyithatják ajkaikat, kiknek fiai, férjei és apái hazájukban, vagy pedig messze távol az édes anyaföldtől a Dardanelláknál és a macedóniai halálmezőkön véreznek, pusztulnak egy igazságtalan ügyért teljesen eredménytelenül.

Fojtsuk tehát vissza könnyeinket, tegyük félre türelmetlenségeinket és hálátelt szívvel emeljük imádságra kulcsolt kezünket az Ég felé kérve a mindenhatót, hogy igazságos ügyünket segítse mielőbb teljes diadalra! hogy a tévutra vezetett felebarátaink rettenetes szenvedései és fájdalmai mielőbb enyhülést találhassanak.

Éheznek az utcai virágárusnők.

Panaszra mennék a polgármesterhez.

A háború sokféle kárvallottai között a tél egy újabb nyomort dobott a felszínre. Az utcai virágárusokat. Ugyan ki ne ösmerné e nagyrészt asszonyokból és leányokból álló szürke hadat, akik karjukon virágos kosárral, nyakukban virágos tartóval járnak be a nappalt és az éjszakát, kávéházakat és mulatókat kék füstöktől megfakultan és kínálják a virágot. Némelyik vendég kegyes és jószívű, szereti a virágot, vesz belőle, a másik elutasítja.

Igy járnak ők helyről-helyre, napról-napra, reggeltől estig, estétől reggelig. A hatásokból csak összekerestek annyit, hogy valahogy megéljenek belőle. De jött az olasz háború és jött a tél.

Elmaradtak az olaszországi rózsák, szegfűk s maradt télire a szomorú ősz bimbója, a tél virága, a büszke krizantémum.

De ezt a vendég urak nem veszik. Nekik róza, szegfű kellene, virág, ami manincs s ha van is, ez Doberdó véres fönnsíkján nyilik vérrózsákból.

Érthető tehát az a kétségbeesés, ami a virágárusokat jövő sorsuk iránt eltölti. Mert nagyrésztük családok asszony, kiknek gyermekeikről is gondoskodniuk kell s akik nem tudják, hogy mihez kezdjenek, hogyan segítsenek magukon.

Most aztán, amint értesültünk, elhatározták, hogy felkeresik Rimler Károly polgármestert, tőle kérnek valami jó tanácsot és őt kérik meg, hogy tegyen érdekükben valamit.

* **Zsuzsi kisasszony** a Rákóczy-uton 7. sz. alatt Aszódival szembe. Simor Gyula hangszerkészítőnél, Mikor az est megszélni kezd, Nem én lettem hűtlen hozzád. Te szöke gyermek. Háborus lemez ujdonságok. Hangszerek hegedük, gramafonok eladása és javítása olcsóárban. Hár különlegességek.

A frontról a falumig.

Jó volt haza jönni. Ijesztettek, hogy itthon romlott a világ. Hát azelőtt nem volt romlott? . . .

Persze ünnep nekem ez a tizennégy nap. Mikor otthon reggel felébredek, keresem a szobában a karácsonyfát. Hó van, hideg van, ünnep van.

Azonban az embereket nem az érdekli, hogy én hogy érzem magam, hanem a háboru. Az igazság. Minden embernek — de minden embernek van egy ilyen kérdése: —

Hát aztán mondja csak, maga biztosan fog tudni nekem erre vonatkozólag alapos választ adni; igaz-e ez még ez? . . .

Hát igaz, persze hogy igaz. Az embereket úgy sem lehet alapjában véve megnyugtani. Meghagyni mindenkét a maga hitében — ez legyen barátim a fő elv. Tudom, hogy úgy jöttem be a szobába mint egy túlközlő autó. Ez is ő érte van, az emberért. Most így várják haza a „hősöket“.

Pedig a hősök csendesek, szűkbeszédűek. Tudtam előre, hogy nem tudom elkerülni az embereket, inkább én mentem elibük. És próbáltam lefegyverezni őket.

Féltem attól, hogy mesélnem kell. Mikor kocsira ültem, eszembe jutott ez és be-leremegtem.

— Mit is fogok elmesélni!

Ugy okoskodtam, hogy már nem leszek új, se újat nem tudok mondani. Reméltem, hogy elsiklom az utcákon, mint egy szürke hajó. És zavartalanul örvendhetek a régi világnak, akármilyen rossz, akármilyen romlott.

Mennyit beszélünk ellene, azért mégis mennyire szeretjük. Az embereket, akik gonoszak — hallom, hogy feljelentgetik egymást — a színházat, aztán a hivatalt, ahol savanyodott az ember és átkozta a drágaságot, a rendőrséget, a lapokat, a kávéházat, az utcát, aszfaltot — ő csunya-csunya örök problémák — és az egész Élet, amit itthon már nem tudnak megbecsülni. Milyen drága lesz nekem mindez, tizennégy napra élni benne, inni bort, finomat és aranyat egy halk étteremben, ahova nem üthet be a gránát.

Szegény szolgám reszketett a kocsin. Attól félt, hogy akkor fog belénk csapni, mikor a vonatra szállunk. Mindenki ettől félt még eddig, aki elindult hazafelé a frontról.

A kis szlovén kocsis — nem hazudom, hogy olasz fiú volt — egykedvűen hajtott. Osodálatos ez igazán, hogy kint a fronton, a civilek nem félnek. Az olasz tűzéréség úgy néz le a hegyekről, az utra, mint én most itt az asztalon a tintatartóra, a tollra, s a sok rongyos papírlapra. Gukkeren látják, hogy most az országuton egy tiszt megy kocsin, elől a szolgája, kard van nála (biztosan szabadságra megy, gondolják, mert különben nem volna nála kard) és minden pillanatban utánunk ereszethetnének egy pár srappell. De nem eresztnek. Biztosan tudom, hogy nem is fognak. Ők is mennek szabadságra — és az jó, akkor nem szabad bántani egymást. Hiszen akkor csak a szívével játszik az ember.

Es megérkeztünk. Igen: még el kell, hogy mondjam, hogy nem voltam meghatva az első nőktől, akik a távoli és villanyfényes Perronon korzóztak. Hátul a front mögött van az állomás, talán éppen egy méterrel odább, mint amilyen messzire visz a legnagyobb olasz ágyu. Hát itt már élet van. Kávéház, katonazene és korzó. De mikor megláttam az első vonatot, a két remegő lámpást, amiát öregesen, fáradtan, kormosan és fázva döcögött a vaspályán, akkor hirtelen meleg lett a szemem.

— Nézd Székely, nézd vonat! . . .

Székely a szolgám. Mikor nincs kihez beszélni, akkor az ember a szolgájához fordul. Civilben is így van ez — nemde hadnagy ur?

A két ezüst tallért a mellemen betakartam. Azt hiszik majd, hogy henecegek vele.

Nincs második osztály. Azaz, hogy van, de csak III ad osztályu fülkéből alakítva. A fronttól számítva hatvan kilométeres sávon nem jár zöld, vagy bordó plüssös kocsik. Csak faüléses. Miért? Katonai titok. Illetleg ne keateljünk, félnek, hogy a kocsik tetvesek lesznek.

Egy főhadnaggyal utazom. Hosszu, szorény német. Signum laudisa van. Én tisztelettel nézek rá. Ő visszautasítja. Miért? Nem értem.

— Hiszen te is hős voltál öreg, vagy mi a szösz. Hát miért szégyelled? gondolom esőndesen.

Diskurálunk és örvendünk. Ő is szabadságra megy. Prágán keresztül. Berlinbe. Észrevettem, hogy nagyon hangosan beszél. Ő csendes. Halk, mint egy ur, aki rendez időben ebédel és társaságba jár. Ki lehet ez? . . .

Mutogatjuk a fényképfelvételeket. Az enyém csupa rom, csupa harsogó háboru, porrá lőtt házak, véres patakok, a Krn, titok a tűzvonalból stb. Az övé szerény pkműhelyek, „Fürdőstand“ Johanna lovam. Mozarak, tábori ruhaszáritó — ő, ő! . . .

— Mert tudod nálunk a Törzsnél csak ilyenek vannak. Persze ti kint a fronton — az egészen más! . . .

Most már értem. Különbség van közöttünk. Két katona közt mindig van különbség. Itt én vagyok a rangidősebb — azt mondja a főhadnagy ur szeme! Itt kezdtem szégyelni magam. Le kell, hogy vegyem ezt a két tallért.

Főszáll egy tűzérőhadnagy. A szeme megakad az ezüstökön. Hát ez is? . . . Ő milyen hiuk az emberek. A főhadnagy, a tűzér panaszkodik, hogy nincs igazság, mert habár róla van szó, de igazán mondhatja, hogy ő tárgyilagosan ítéli meg és nem érti, hogy van a dolog, de ő valóban esinált olyat, amiért megérdemelte volna, hogy valami szerény, a legkisebb kitüntetését megkapja, de hát . . .

Jaj! . . . Most már nagy távolság van a két főhadnagy közt is. És anint jövők-jövők közelebb a hazám határához, minden kilométerrel nő a távolság az emberek közt. Egyik nőnek több ékszere van, a másiknak titka, gög, csend, álmodozás ül az emberek

arcán, sok uton járnak, nem egy nyomorult árokban, mint mi odakint.

Mindig vágytam a Semmeringet látni. Most fáradt vagyok. Inkább aludni fogok.

Bécs. Még nem voltam Bécsben. Szél fuj, a sapkám mellett ragyog a Savoya csillag. A köpönyegem szétlibog. Begombolom, de a bécsiek mögé néznek, nevetnek, kiabálnak a konflisnak, hogy jöjjön már, nem látja, hogy az olasz frontról vár itt egy tiszt. És kikapkodják a szolgám kezéből a batyut, visznek, ölsnek, magyaráznak, negyvenen ajánlják, hogy megsöröztetnek, cukrot kínálnak, — ő, hát mi ez? . . . Csak nevetek és zavarban vagyok. Tizen akarnak velem jönni, hogy megmutassák, hol van az Invalidenhaus. Nem tudok megszökni a jó szívük elől. Nagyon nagyon kedves nekik ez a délnyugati front.

— Jó dolgunk van fiam, mi? — kérdem Székelytől, aki csak kacag, mint egy boldog bohém . . .

Azt hittem, hogy erősen dobogni fog a szívem a magyar határon. Mint régen, mikor először jöttem vissza. Most kitűnően aludtam Dévénynél és nem éreztem, hogy zökkent volna a vonat. Simán, zaj nélkül jöttem át Magyarországra.

Egy önkéntes és egy tiszt ül a kocsimban. Bele akarnak rántani a langyos vitába, de én makacs vagyok. A magyar városok fejlődési iramáról beszél a tiszt. Brrr! . . . Még nem volt fronton, ezt szégyeli és nagyon alázatos. Örülten izgatja, hogy nekem milyen véleményem van Temesvárról. Elmondja, hogy milyen hatalmas kulturváros, hogy a legfejlesztés képesebb, hogy ő odavaló és dolgozok és modernek és övék a jövő és . . . és

— Sajnálom, nem voltam még soha Temesváron.

Szegény! . . . Nagyon fáj neki ez a kijelentésem. Most mit csináljak vele? . . . Miért magyar ez az ember, miért ilyen gyámoltalan, miért sir így előttem, mint egy mezugott anyja? . . . Hát bártottam én őt? Én csak ülök és hallgatok. És nézem, hogy ez a szerencsétlen, hogy vergődik. Mezőgazdasági vitát kezd. Azt hiszi gazdász vagyok.

Nem szólok egy szót sem.

Adyról mond véleményt. Tapogatódzik.

Nem szólok egy szót sem. Különbösen olyan örületes egyszerűséget mondott róla, hogy már majdnem elnevettem magam. Mikor aztán látta, hogy jobban vagyok tájékozva Rákosi Jenő legújabb hadüzenetéről a Nyugat elen, mint ő, akkor fáradtan visszahúzódott, mint egy szürke veréb.

Pest: — hideg, lármás, kormos és unalmas voltál, úgy mint régen. Pedig azt hittem, hogy sirni fogok a pesti aszfalton. Nincs már romantika. Pest lumpoló jogász a háboru tizenhatodik hónapjában.

Mégis . . . este . . . éjjel . . . valahol . . . Valaki . . . sokat-sokat kérdezt, tapsolt nekem, mellém ült és cirógatott. Talán Pest belke volt.

Innen már csak egy ugrás Várad. Kikről írjak — azokról, akik e várost lakják és elcsúszták utcáját? . . .

A Royalban Gerő Ármia a főkapitány megölelt. Talán ez a legigazibb szenzáció. Az újságírók, a régiak: fölényesek és betegek. Sokat hisznek Váradról és keveset hoztak Váradnak.

Volta a a színházban. A ruhák itt is a régiak: csillogók és gazdagok. De a szívek-ből sok szomorúság ömlik ki. Mindenki fáj egy kicsit a háboru. És borzasztó erős

parfüm illat szédítgetett. Erről nem fognak leszokni soha. Édes Nagysád (azt hiszem színésznő volt — ez még menti) ne locsoljon annyit magára. Ez azonnal feltűnik a katonáknak.

Aztán mentem-mentem az én drága kis falumig. Ugy állt a nagy hóban a kis torony, mint a fehér eukorporban egy játékszer. Az egész falucskában betlehemi esend volt, még azok a bizonyos kutyák sem ugattak Esti fél hat volt s a házunk ajtaja már be volt csukva. A két aranyos szülém már lefeküdt.

S hogy futott apuska! . . . Nagy, két szeme megállt, mint két ijedt nap, a szive megakadt ennél a szónál — : Fiam, fiam! . . . És nem birt se kacagni, se sirni. Jaj, de nagy dolog is lehetett az, hogy haza jöttem.

Tovább mit mondjak? . . . Egy csirke meghalt azon az éjszakán és nekem fájt a kiontott, ártatlan vér. De nem mertem jó anyámnak arra a kérdésére — hogy nem vagy éhes fiam? nem-mel válaszolni.

(p. j.)

Farkas Edith mai előadása.

A Szociális Missziótársulat megnyitó ünnepélye.

A Szociális Missziótársulat alapító főnöknőjét, Farkas Edithet harmadikban üdvözölheti körében városunk társadalma. A szociális és vallásos irányzatnak a képviselője, lelkes apostola, amit a Szociális Missziótársulat ezen évi közgyűlésén maga Farkas Edith ezen szavakkal fejezett ki: „Nincsen vallásos törekvésünk, amely szociális nem volna és sincsen szociális működésünk, amely a vallásosság jegyét nélkülözné.” Nemesak társadalmi, hanem irodalmi működését is ez a szellem hatja át. A pénteki számunkban közöltük egyik munkájából a szegényügyet: ez a cikk híven tükrözi vissza azt az egyedüli helyes álláspontot, amelyet ezen ügy rendezésében szemünk előtt kell tartani. A mai számunkban közölt cikkre is felhívjuk a közönség figyelmét, amely nemesak Farkas Edithnek ismeretét és tollának világosságát hirdeti, hanem egyúttal tanúságot tesz a Szociális Missziótársulat működésének másik köréről is, amelyben a fiatal bűnösök megmentéséről, neveléséről gondoskodik s erre a célra az igazságügyminiszterium egy javító intézetet is bízott a társulat vezetésére, amely Szikszón van.

Az elnökség örömmel látja azt a páratlan érdeklődést, amelyet a közönség tanúsít ugy a mai előadás, mint általában a Katolikus Nővédelmi Hivatal iránt. Ennek fényes bizonyosságát nyújtotta a péntek délutáni szervezkedő értekezlet, amelyen a nagyváradi hölgyközönség színe-javát üdvözölhette, a mely egyértelmű lelkesedéssel sorakozik a nővédelmi munkára.

A Katolikus Nővédő Egyesület boldogsággal látja, hogy sikerült a közönségben eddig nem tapasztalt mértékben felébredtetni a szociális érzéket, amiben különösen segítségére volt, van és lesz a Szociális Missziótársulat kiváló tagjaival. Az elnökség majd 1000 meghívót bocsátott ki s hiszi, hogy Farkas Edith mai előadása a

nővédelmi hivatalnak, a szociális érzésnek és működésnek adventje lesz. Az elnökség értesíti a közönséget, hogy fenntartott vagy számozott hely nincs, belépődij nincs s ezért csak a pontosan érkező számíthat megfelelő helyre. Az előadás a Katolikus Kör dísztermében délelőtt 11 órakor kezdődik. A megnyitót mondja özv. Óvári Sándorné, elnöknő; előadást tartja Farkas Edith, alapítványi hölgy; a záróbeszédet Szilágyi Dózsa, prem. tanár.

Itt értesítjük egyúttal a közönséget, hogy a Katolikus Nővédő Egyesület szociális szakosztálya nyitja meg a Katolikus Nővédelmi Hivatalt. Az egyesület mint ilyen már 3 év óta létezik; tehát új egyesületet nem alapítottak, hanem a nővédelmi hivatallal a nővédelemnek új és nagyobb arányú ágát öleli fel a 3 év előtt megalapított egyesület. Eddig a Katolikus Nővédő Egyesület tisztán a leánykörökben, vasárnap délután teljesítette a nővédelem nemes feladatát, most pedig a Katolikus Nővédelmi Hivatallal a nővédelmet minden irányban akarja gyakorolni.

A Katolikus Nővédelmi Hivatal (Telek-utca 13. sz. a., telefon 5-39) hétfőn kezdi meg működését és vasár- és ünnepnap kivételével folytatja mindennap a következő hivatalos órákkal:

Hétfőn, szerdán, pénteken délelőtt 9-12; kedden, csütörtökön, szombaton délután 3-5; amit az összes plébániai templomok bejáratánál kifüggeszt az elnökség.

A debreceni Kath. Népszövetség a hadiárvákért.

A debreceni Katolikus Népszövetségi Otthon egy hadiárvaház javára a napokban fényes sikerű ünnepélyt rendezett. Az előkelőségek közül nagyon sokan vettek részt az ünnepélyen: Gróh Ferenc prépost, Márk Endre polgármester, Lestyán Adorján közjegyző udvari tanácsosok, Unger Gusztáv kuriai bíró, dr Bernolák Nándor egyetemi rektor, Szent Királyi Tivadar tparkamari elnök, főgondnok, Czippott György táblabíró, Millecker Rezső egyetemi tanár, Csath Zsigmond, Hubert Ottó tanácselnök, dr Lóky Béla, Bolnár Kálmán igazgatók, Grasselly Norbert felügyelő, Wihelms Emil bankfőnök, Dávidházy Kálmán ipartestületi elnök, Than Gyula és Szent-Királyi Kálmán, azonkívül még sokan mások.

Az est a népszövetségi dalárda énekével kezdődött, amely Beethoven „Dicsőít Téged” című dalát énekelte preizen Csernus Mihály karmester rutimirozott dirigálása mellett. Utána következett az est főpontja a debreceni magyar kir. tudományegyetem híres rektorának, dr Bernolák Nándornak szabadelőadása. Az alapos tudós és kiváló tanár művészi előadása egyúttal benne. Hatalmas perspektívában mutatta be a háborút, markáns vonásokkal rajzolta az egy év előtti haretéri helyzetünket, amit akkor még remélni sem mertünk, ma már látjuk és érezzük Isten különös kegyelme folytán; vitéz katonáink fegyvere elűzte messze hazánk határaitól az ellenségeket. Az éles megfigyelő analízáló tudásával irányította hallgatóságának figyelmét szép és fordulatos átmenettel azokra, amelyek a háboru után legfontosabb teendőink lesznek.

A nemzet becsülete kötelez rá, hogy az árvák érdekében mindent megtegyünk. Elismeréssel szólott az állam nagy áldozatáról, ez azonban nemesak anyagiakban, de erkölcsiekben is csekélynek mondható a nagy számú gondozásra szoruló gyermekeket véve figyelembe. Itt társadalmi uton, intézménye-

sen kell segítségükre jönni. Vigyünk nemcsak pénzt, hanem főként, ami ennél sokkal többet ér, szeretetet, védelmet; támogassuk a háboru legnagyobb áldozatainak, a hősöknek a gyermekeit, hogy azok ugy hős apjukhoz méltókká legyenek, mint pedig a társadalomnak hasznos tagjaivá váljanak.

A közönség alig tudott betelni a remek gondolatokkal és az előadás befejezésekor lelkesen ünnepelte a tudós rektort.

Utána Cziffer Jenőné lépett a pódiumra, aki iskolázott, kellemes soprán hangján több dalt énekelt mély érzéssel.

Krámpéra Lónácska ügyes magánjelentével, melyben ének, tánc, szavaltat volt; valamint magyar sélő táncával korát messze felülmúló igazi művészi készségéről és tudásáról tett bizonyosságot. A közönség alig tudott betelni az aranyos kis művésznő előadásával.

Simon Évike bájosan, talpraesetten szavalt mély átérzéssel.

Szarukán Zoltán gordonkaművész két darabot játszott.

Többek kívánságára Csernus Mihály dalköltőnek is énekelnie kellett egy pár dalt, legújabb szerzeményei közül, ami frenetikus tapsolást váltott ki a közönségtől.

A legutolsó szám a dalárda éneke volt. Szados Béla „Hadnagy Uram” c. dalát énekelte.

Előadás után az illusztris társaság a népszövetségi otthon helyiségeibe vonult, ahol a legkellemesebb hangulatban pár órát töltött. Ez uttal is igen szép összeg gyűlt egybe a jótékony intézményre.

A hadi-árvák karácsonya.

A háboru, a korán beköszöntött tél s a szükségleteknek ezzel járó növekedése, a már már elviselhetetlen drágasság, szükségessé teszik a hatóságoknak és a társadalomnak segélyakcióit. A rendkívüli idők, rendkívüli áldozatokat követelnek. Segélyezni kell mindazokat, akik a segélyre reá vannak szorulva. Ebben a rendkívüli időben különös támogatást érdemelnek azok az árvák, akik atyjukat, fentartójukat veszítették el önvédelmi harcunkban, azokat az atyákat, akik a mi biztonságunkért, boldogulásunkért, jólétünkért, jövőnkért áldozták fel legnagyobb emberi javukat, — életüket.

A hadi árvák ezidei szeretett ünnepéről hiányozni fog a legdrágább kincs, — a gondos, a szerető édesanya, a családfentartó. Nem szabad megengedni, hogy ezek az árvák a fájó érzésen felül, még nyomort is szenvedjenek. A társadalomnak szeretettel kell a mi árvaikat körülvenni és erkölcsi kötelességük mindazoknak, akiknek anyagi viszonyaik azt lehetővé teszik, — a hadiárvák segélyezésében résztvenni.

Nagyvárad város árvaszéke a közvetlenül nála befolyt adományokból a helybeli hadiárvák téli ruházatára, lábbeli és egyéb szükségleteire még karácsony előtt segélyeket fog kiutalni.

Ezen segélyösszegek megfelelő felhasználását a gyámhatóság a Patronázs egyesület által felkért pártfogók útján ellenőrizteti, illetve a segélyösszegeket fenti célből a pártfogók kezeihez fogja kiutalni.

Árvaszékünkönél ezidőszert 91 hadiárva van bejelentve, akik csaknem mindnyáján vagyontalanok és tejesen a hadi-segélyre, illetve a csekély állami ellátásra vannak utalva.

Miután a városi árvaszék közvetlen kezelése alatt álló összeg oly csekély (424 K 61 fillér), hogy abból a nagyszámu hadiárvát az óhajtott, megfelelő segélyben nem részesíthetjük, ezért fordulunk kérelemmel a város áldozatkész közönségéhez.

Nagyvárad város nemesen érző közönsége áldozatkészégének a háboru alatt is oly páratlan bizonyosságát adta, hogy a város árvaszéke teljes bizalommal és reménnyel

fordul a közönséghez és felkéri, hogy nemes adományaikkal a hadiárvák karácsonyi segélyezését előmozdítani, fájó érzésüket enyhíteni és őket a nyomortól megmenteni méltóztassanak.

A szíves adományokat vagy a közgyámi hivatalhoz (Városház, II. em., 35. ajtószám), vagy közvetlenül a gyámpénztárba, esetleg a hírlapok útján kérjük beküldeni.

Nagyvárad város árvaszékének 1918. november 27-én tartott üléséből.

Dr. Istvánffy István,
árvaszéki elnök.

A társadalom kötelessége a fiatalok büntetéseivel szemben.

Részlet Farkas Edithnek, „A hivatalos pártfogó” e. munkájából.

Az angol és amerikai példa kevés országban talált oly termő talajra, mint Magyarországon. Aki elolvassa Balogh Jenő könyvét: „Fiatalok és büntetőjog” és Kun Béla, Rottenbiller Fülöp, Angyal Pál és Bernolák Nándor műveit, és aki bepillantást vesz igazságszolgáltatásunk gyakorlatába, az örömmel tapasztalhatja, hogy igaz, amit Zrínyi Miklós mond: egy nemzetnél sem vagyunk alábbvalók.

Sőt akárhányszor tekintetben előjárunk; sokban megelőztük Ausztriát, sőt Németországot is. Pl. az állami hivatalos pártfogók ügyében. De erről később.

A mi új törvényünk, az 1908: XXXVI. t.-e. a „Bn” Büntető Novella is tiltakozik az ellen, hogy gyermeket, vagy serdülőt elkövetett bűne miatt a rabok, vagy gonosztevők közé számítsuk. Nem a megtorlásra, a büntetésre helyezi most már a fősúlyt, hanem a gyermek megjavítására, pótló nevelésére, megmentésére. Ebbe a munkába állítja bele a társadalmat.

Ami után számtalan, buzgó ember hasztalanul vágyódott eddig, t. i. hogy bár szövetkeznek közös embermentő célok érdekében az állam tekintélye és hatalma a társadalom munkájával — úgy elvben, mint gyakorlatban — ez tehát megtörtént most.

S kiderült, hogy az eddig rigóknak, sok tekintetben könyörtelennek vélt „állami igazságszolgáltatásnak” van ám szíve; megindító nagylelkűséggel és szeretettel lép az isteni Jó Pásztor útjára; elfogadta a Biblia intő szavát, mely szerint a betű öl, de a szellem éltet; akar segíteni, menteni belső gitanit — akar könyörületes lenni — nem büntetni, hanem nevelni akar s e fölséges megindulásában megáll s körül néz — és keres: segítőkét . . . .

Ilyen segítők utbaigazításáról van most szó. Voltaképpen pedig nemcsak egyes segítők, hanem az egész társadalom érzékének ez irányban való felébresztéséről és neveléséről is. Az állami törvényhozás — ahogy nemes érzésekből fakadt — úgy most ezt akarja, hogy e nemes érzéseket uralkodókká tegye a társadalomban s hogy magát a társadalmat avathassa segítő társává.

A mentést magát, mely tulajdonképpen pótlónevelés akar lenni s pedig nevelés a szülői házon kívül, amennyiben a szülők elmulasztották; ezt a most megkezdett, igazán nagyarányú mentési akciót csak úgy lehet sikerrel folytatni, ha a társadalom a maga egészében valamiképpen nevelési érzékkel, sőt mondjuk nevelési szenvedéllyel s lelkesüléssel viseltetik elhanyagolt, neveletlen tagjai iránt. Ezáltal mintegy ki pótolja azokat a közhányokat is, melyeknek végtére is be kell tudnunk s föl kell rónunk annyi gyermeknek nevelhetlenségét, vagy korai romlását. Ha a szülők oly gyakran képtelenek épen a rossz környezet, tehát egy társadalmi tényező rossz befolyása miatt, gyermekeiket tisztességesen nevelni, ez az utca, a rossz példa, maguknak a művelt körtöknek rossz példájától van. Ez a rossz

példa befolyásolja törekvéseiket úgy, hogy a jót paralizálja s a rosszat gazba nőni segíti. Mily méltányos sőt igazságos tehát, hogy ez összeköttetésekben való mélyebb belátás folytán maga a társadalom álljon bele a nevelő — s ez esetben a mentő munkában s amit egy oldalon rontott sok öntudatlansággal, azt másrészt így kipótolni s jóvátenni segítsen.

A hivatalos mentési és nevelőspótló feladat azonban mégis egyesekre hárul leginkább s a magyar Bn, mi alatt az egész társadalom valamiféle közreműködésére számít, elsősorban mégis a „hivatalos pártfogó” állítja bele nemes szándékai megvalósításának munkájába.

Igy lesz aktuális a hivatalos pártfogók kiképzésének kérdése. Hiszen a gyakorlatban esődöt mond az egész nevelési gondolat, ha nincsenek oly hivatalos pártfogók, kik a Novella szellemét föl fogni és alkalmasan szolgálni képesek.

Azenban, ez a feladat oly egyszerű; sok mindenféle egyéni jó sajátosságot tötelez föl és az egyéni rátermettségen kívül megfelelő tudást és tájékozódottságot igényel.

A súlypont bizonyára az érzékben, a lelkületben, mondjuk a hivatásban van. Csak az fog itt egyáltalában boldogulni, akinek lelke van hozzá. Az összes hozzáértők megegyeznek abban, hogy e téren minden siker a pártfogó egyéniségétől függ, tehát érzékén, szeretetén, türelmén, tapintatán, lelkiismeretességén, kitartásán fordul meg.

Ha ért hozzá, ha jól fogja föl a helyzetet, ha győzi, ha fölényes, ha szeszélyes, benyomások s indulatok fölött el tud siklani úgy, hogy nem ő alakul, hanem ő alakít, akkor nyert ügye van; ellenkezőleg pártfogói tiszte esődöt mond, de akkor egy szerszám az ő nem alkalmas volta iránt is teljesen tisztában vagyunk.

Egy nagyváradai kardalnok a művészet történelmében.

A háború fegyverbe szelítette a Szigligeti színház férfikarának egyik tenor énekesét, Erőss Sándor kardalnokot is. Már kiszolgált katona volt s így rögtön a harcra került, ahonnan több hónapi harc után sebesülten került vissza. Pesten volt kórházban, ahol felgyógyulása után is mint egyengélekedő tartózkodott. Itt érte Ujházi Ele, a Mester betegségének híre is. Erőss Sándor, ez a esupa szív-lélek színészember e naptól kezdve állandó látogatója lett a Mester betegágyának s aggódva leste a nagy beteg állapotát.

S a magyarországi és budapesti színházak közül Erőss Sándor nagyváradai kardalnok virrasztott a Mester halálos ágyánál az utolsó éjjelen, mint katona és ő fogta le a Mester elhunyt szemeit.

Csak a nagy halott halála után terjedt el a hír, amikor Erőss már visszament a haretérre, hogy a Mester pályatársai közül ott volt utolsó pillanataiban.

Ujházi rajongó tanítványának e eseményekete nem fog feledésbe merülni. Mint értesültünk, gondosan hozzáfűtük ezt is Ujházi nekrológjához, hogy a művészet történelmének Ujháziról megirandó lapján olvashassuk:

Erőss Sándor nagyváradai kardalnok volt ott a magyar színészek közül a Mester halálos ágyánál és fogta le megtört szemeit.

x Polackaitó NOXIN biztos zser. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

A VÖRÖS-KERESZT első kedélyes délutánja.

Tegnap délután öt órakor tartotta a Vörös Kereszt első kedélyes délutánját a vármegyeháza nagy- és kistermében.

Városunk előkelő, urí társasága adott itt egymásnak találkozó s öt órakor már már zsúfolásig megteltek a termek, hogy gyönyörködjenek a műsor kiváló szereplőiben.

Hosszu és kerak asztaloknál intim társaságok, ismert uriaszenyok és urleányok beszélgettek s a hullámoisan tarkáló tömegből ki ki csillant egy-egy arany zsinóros katonai egyenruha. A fehér kötényes felszolgáló leányok hosszú sora párolgó teával, teasüteményekkel megrakott tálcákkal siklott tova az asztalok között, a hangulat kedves, meleg, otthonias volt, a figyelem kedves, mintha egy ösmerős szalonban lettünk volna öt órai teaú.

A 70 ik gyalogezred kitűnő zenekara figyelmeztetett bennünket, hogy a szórakoztató szereplések megkezdődnek. Még fölülökben zugtak a lágyan zsongó melódiák, amikor dr. Fráter Imre törzsorvos, a biharmegyei közkórház főorvosa az emelvényre lépett s lelkes, szép szavak mellett megnyitotta a kedélyes estélyek sorozatát, hangszulyozva, hogy e délutánok, a háború sajtotta emberi lelkek mélyébe szeretnének egy pár perere bár derűt, szórakozást hinteni.

A felzúgó tapsok még el sem esitteltak amikor Mándoky G. izi lépett elénk s Kálmán Andornak egy sánzen dalát énekelte el bájosan, esengő, melegen árnyaló szopránjával. Öszinte, lelkes tapsokat kapott, ép úgy mint Krasznay Kató, ki Nadányi Zoltánnak, a már közismert fiatal, meleg szavú poétának „Ne öljetek meg” című költeményét szavalta el nagy sikerrel.

A műsor utolsó száma Schiff Ödön joghallgató hegedű koncertje volt, Vömácska József zenetanár zongora kísérete mellett. A siker, amit Schiff dón aratott, teljesen igazolta mesterét, Vömácska zenetanárt, kinek művészi vezetése mellett Schiff immár maga is mesterré fejlődött. Előadott zenedarabjait, de különösen a két utóbbit, a „Die Biere” t és a „Zigeuner Weisen”-t bravurosan játszotta le s megérdemelt, zúgó tapsot kapott.

A műsor utáni kedves hangulatban urí leánykák sürgölődtek, árulták a tombola jegyet, másutt bohém, mindenütt szórakozni vágyó fiatalok futtatott a zöld posztós játék asztalon, izgatottan lesve a favorit tulajdonos kockadobásait.

Amerre a szem elláthatott, mindenütt párolgó tea, tálcák, apró papirlapok, megrakva teasütemények halmazával, mit jótkony kezek, Miskolczy Ferenoné, Miskolczy Pálné, báró Podmaniczky Károlyné, Szunyogh Pálné, Butyka Lajosné, Harmathy Károlyné, Kun Sándorné, Petry Gyuláné, Soós Jenőné, Varró Domokosné, Fráter Imróné, Vuoskics Julia, Vasady Lajosné, dr. Verzár Istvánné, dr. Halász Zsigmondné, dr. Várnai Ferenoné, dr. Mihelyi Lajosné, Rosenberg Izsóné, Wiener Jenőné, Gyémánt Jenőné, Jakab Mihályné, dr. Schütz Albertné, Fehér Dezsóné, Leiterné, dr. Moskovits Józsefné, és Reizmann Mórné urasszonyok, ez estély háziasszonyai juttattak a Vörös-Kereszt délutánjára.

Mindenki kellemesen, otthon érezte itt magát s e jóleső érzést Pally Lajosné urasszony varázsolt a vármegyeház öreg vendégeztő falai közé, ahonnan csak az esti órákban szalángóztak el az emberek.

* Köhögés, hurut, rekedtség, elnyálkásodásnál használjon kizárólag: Farkas-féle hurut-szeletkét. Ára K. — 60 Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Telefon: 18—02.

Utazás a tej körül.

Milyen tejet kapnak a katonák.

Nagyváradon ninesen tej: ez nem új-ság és nem is azért állunk vele most elő, hogy ezt a (sajnos) közismert tényt leszö-gezzük. Talán még azt sem forszírozzuk hogyan és miképen teremtsünk-e elő több te-jet, beszéltek már erről mások is, az is igaz, hogy minden különösebb, sőt hogy helye-sebben mondjuk, teljesen eredmény nélkül. Most csak azon átirattal kapcsolatban vetjük fel a tej kérdést, amelyet a temesvári kato-nai paranesnokság intézett Nagyvárad vá-rosához. Amint azt meg is irtuk, az átirat a tejhiánnyal és a tej silány voltával fog-lalkozik.

Ami a tejhiányt illeti, ahhoz szó sem fér, sőt csak helyesléssel esatlakozunk ahhoz az indítványhoz, hogy a hiány némileg való pótlására a kávéházaknak a tejfogyasztását redukálni, apasztani kellene. Sőt még en-nél is tovább megyünk, a beteg katonák és gyermekek érdeke többet is megkívánna, a kávéházakban országsszerte be kellene szüntetni a kávézást, mindenki van olyan jó hazafi, hogy ezt az élvezetet meg tudja magától tagadni, illetve mással például teával felcserélni, s még azért a kávéház-tulajdonosok érdeke sem szenvedne esorbát.

Ami a tej silány voltát illeti, arra nézve van egy és más megjegyezni valónk. Azt elmondhatjuk, hogy a tej nálunk, kü-lönösen a háboru alatt, szigorú ellenőrzés alatt állott.

A városi vegyvizsgáló állomás és rend-őrség részéről Kolontáry János fogalmazó rendkívül szigorú gondot fordítottak arra, hogy a teje nézve panaszok ne fordulja-nak elő.

A katonaság átiratával kapcsolatban kérdést intéztünk a felügyelő hatóság egyik tagjához, aki a következőképen nyilatkozott a fenforgó kérdésben:

A háboru alatt a tejtermékekre külön-ösen nagy gondot fordítottunk s azoknak for-galomba hozatalát szigoruan ellenőriztük. A katonaság részére szállított tej még külön katonai ellenőrzés alatt is állott. Az igaz-hogy lefőlözött tej is lett forgalomba hozva, de ennek az árusítását a törvény is megengedi, ha azt, mint ilyent árulják. A tej lefő-lözését megakadályozni tehát nem lehet, azonban azokat, akik a lefőlözetlen tejet, mint rendes tejet árulták, szigoruan meg-büntettük.

Lehet, hogy ilyen lefőlözött tejet a ka-tonaság részére is szállítottak, de másnak a hiányában ezt is el kellett fogadniok. Azon-ban bennünket a tejvizsgálat körül mulasz-tás nem terhel, mert hamisított tej nem ke-rült be városunkba, különösen pedig a kato-naság részére nem lett szállítva. Annak, hogy a termelők a tejet lefőlözve árusítják, az az oka, hogy a lefőlözés útján származott termékek, mint a vaj és túró, sokkal na-gyobb értéket képviselnek és így dupla hasz-not huznak termékeiktől.

Azt azonban még egyszer határozottan kijelenthetem, hogy hamisított tej egyáltalá-ban nem került forgalomba, a hamisítók pe-dig mindig a legszigorubbán meg lettek bünt-etve.

..HIREK..

***

* **Advent első vasárnapja.** Ma van az adventi szent idő első vasárnapja, ma kezdődik a róm. kath. egyházi év. Az advent idő 5 hétig tart, hogy jelképezze azt a négyezer évet, mely a Megváltó eljövete-lét megelőzte. Holnaptól kezdve a hét köz-napjain reggel 6 órakor hajnali misék, ró-ráték lesznek a plebánia templomokban. A sötét hajnalon a templomok misztikus fél-homályában felhangzik az ének: *Ronate eveli desuper, harmatozzatok egak!* Ez a magasztos dallam jelképezi a patriarchák égő vágyát a megígért Megváltó után, aki megszabadítja a bünbeesett embert.

* **Effejejtett vasutasok.** A minisz-teriumokban megvannak győződve róla, hogy Magyarországon már egyetlen egy hi-vatalnok sincs, aki ne vette volna még fel a beszerzési előleget. Hiszen a beszerzési előleget arra adta a kormány, hogy még mielőtt beállna a tél, a fixfizetésre utalt tisztikar elláthassa magát a szükséges élelmi-szerekkel. A legtöbb tisztviselő már tényleg fel is vette a pénzt, hogy aztán azon be is tudta szerezni a szükségletét, vagy nem, az megint más lapra tartozik. Ma tény az, hogy az államnak épen Nagyváradon van-nak még pedig tekintélyes számmal olyan vasutas alkalmazottai, akik még mindég nem vehették fel a beszerzési előlegüket. Nem tudjuk, hol van a hiba, de valahol bizonyára valami jelentéktelen formalitás miatt még mindég pihen az ügy és azok a megszorult emberek, akik pereről perere le-sik a segílyt, még mindig csak remény-kednek. Sőt egyik-másik vasutas már meg is ijedt, hogy egyáltalán nem kapnak az előlegből, mert a miniszteri rendelet értel-mében azok, akik nem veszik fel december 1 ig a beszerzési előleget, azok később már nem vehetik fel. Az eddigi intézkedések sze-rint 1916 január 1 én már kezdik is levonni az előleget. A vasutasok, ha még meg is kapják az őket megillető pénzt, már alig-alig vehetik sok hasznát. Ennek dacára ha késik is, nem szabad végleg elmaradni az előlegnek Bizonyára rövidesen előveszik ezt az ok nélkül késlekedő ügyet és a megszo-rult családos vasutasokat ki fogják segíteni megszorult helyzetükben.

* **Megszűnt a postai csomagok feladásának korlátozása.** A nagy-váradai postahivataloknál a csomagforgalom annyira összetorlódtott, hogy a postahivatal vezetősége a postai csomagok darabszámra való feladására nézve korlátozásokat volt kénytelen életbeléptetni. A forgalom-torló-dást a postahivatal személyzete óriási fá-radtsággal leküzdötte s a csomagok darab-számra való feladás korlátozását a postahi-vatal vezetősége a mai napon hatályon ki-vül helyezte. Mától kezdve tehát akadály-talanul lehet darabszámra postacsomago-kat feladni a nagyváradai olasz postahiva-talnál.

* **Kinevezés a postán.** A keres-kelemügyi magyar kir. miniszter Mónus Ferenc magyar kir. posta- és távirtda tiszt, távirtda építésvezetőt posta- és távirtda fő-tisztnek kinevezte.

* **Dr Hannig Györgyné.** Lapunk tegnapi számában új névvel találkozunk ol-vasóink egy igen érdekes és értékes cikk szerzője gyanánt: dr Hannig Györgyné ne-vével. Dr Hannig Györgyné urnő neve csak a Tiszántúl hasábjain tűnt fel most először: a katolikus ügyeknek tettel, szóval és írással lelkes harcosa ő, aki a katolikus lapok számára már eddig több száz cikket írt. Dr Hannig Györgyné urnő, aki Bács községben, Bács-Bodrog megyében lakik állandóan s nemrég Nagyváradon tartott pompás előadást, szíves volt kilátásba he-lyezni, hogy cikkeivel állandóan felkeresi lapunkat: új munkatársunkat úgy mi, mint olvasó közönségünk örömmel üdvözljük a Tiszántúl vezérkarában.

* **A Katolikus Kör keddi vetítő-estélya.** A Katolikus Kör keddi vetítő-estélyén dr Popovics Miklós, a kiváló or-vos tart előadást a haretéren megsebesült katonák kezeléséről az első segélynyújtástól kezdve. Gyönyörű képekben mutatja be 92 színes képben az egészségügyi szolgálatot a haretéren, a sebesültek szállítását s további gyógykezelését. Szakavatott előadásban mu-tatja be az előadó azt a hatalmas munkát, amit orvosaink és egészségügyi katonáink végeznek, míg a sebesülteket újra harc-képesekké teszik. Az előadás 5 órakor kez-dődik.

* **A Vörös-Kereszt Egyesület esté-lye Nagyszalontán.** A nagyszalontai Vörös Kereszt Egyesület nagy tevékenységet fejt ki a háboru által okozott szenvedések enyhítésére. De eközben a működéséhez szükséges anyagi eszközök előteremtéséről is gondoskodik. A haretéren levő katonák ka-rácsonyi ajándékára nagyszabású estélyt ren-dezett tegnap este. Az estély gazdag mű-sorát Sas Ele prolozájával nyitották meg, amelyet Balogh Mária adott elő kedvesen, Tatár Balázs vetített képek bemutatásával tartott pompás és szellemes felolvasást, a melyben választa a nagyszalontai Vörös Ke-reszt hölgyeinek buzgó tevékenységét. Majd előképek, szavaltatok, zeneszámok követték egymást. Az estélyen a 30. gyalogezred ze-nekara játszott. A pompásan sikerült estélyt H. Fekete Péter rendezte.

* **A Vigadó nagytermében,** ma vasárnap este 8 órakor kezd meg Balthazár mester a mindent felülmúló egyetlen csodás előadását, mellyel nem csak hazánkban, de külföldön is, sőt ellenségeink között, Varsó, Moszkva és Pétervárott is művésze révén közkedvelté vált. Aki már látta, sok meg-lepetésben fog részesülni s aki még nem látta nézze meg Európa legnagyobb magyar bűvészét. Jegyek előre váltvaók Sipos do-hánytőzsdében és este a pénztárnál.

* **Beteg tisztjek jelentkezze-nek.** Mindazon tisztjek (havidijasok) és tiszt havidijas) jelöltek, akik a haretérről visszaérve, betegségük miatt vagy miat lábadozók magánápolásban vagy magán-kórházban a város vagy megye területén szabadságon vannak, vagy valamelyik pót-testnél vagy az állomáson könnyebb szol-gálatot teljesítenek, kötelesek december hó 1 én délelőtt 10 órakor nálam (Ór utca 5. szám alatt) személyesen jelentkezni. Ameny-nyiben valakit betegsége a személyes meg-jelenésben gátolná, ezen körülményt katonai orvosi bizonyítvánnyal, ha pedig ilyen or-vos nem áll rendelkezésre, hatóságilag lát-tamozott polgári orvosi bizonyítvánnyal tartozik igazolni. Balihár ezredes állomás-parancsnok.

* A király elismerése a tisztviselőknél. Budapestról jelenti tudósítónk: A király Sándor János belügyminiszterhez intézett kézirátában a vármegyei, a városi és községi tisztviselőknél a háboru folyamán hagyományos hűséggel, a kötelességteljesítés rendes határára túl megfeszített tevékenységgel és odaadó buzgósággal teljesített rendkívül eredményes szolgálatukért a legteljesebb megelégedését és köszönetét fejezte ki és felhatalmazta a minisztert elismerésének megfelelő közzétételére.

* A szemle utolsó napja. Tegnap befejezték az előzetesen alkalmatlanoknak talált 24—36 évesek újabb szemláját. A sorozó bizottság nagy körültekintéssel járt el s a kellő szigor mellett figyelembe vették a méltánylást érdemlő körülményeket s különösen a betegekre voltak tekintettel. A tegnapi szemlén alkalmasnak találták a többek között: dr. Des Echerolles-Kruspér Gilbert, Karácsonyi Géza szobrász, dr. Dayka Endre rendőrkapitány, Freiberger Benjámin mérnök, Molnár Imre gazdasági felügyelő, dr. Fétsi Endre, Szombathelyi Sándor az állami gyermekmenhely gondnoka stb. — Most pár héttig nem lesz dolga a sorozó-bizottságnak, egészen december 18-ig, amikor a 36—42 éves hadkötelesek kerülnek szemlére.

* Dr. Dayka Endre rendőrkapitány előadása. Tegnap délután dr. Dayka Endre rendőrkapitány a rendőrtisztviselők és a detektívek körében zárt jellegű előadást tartott, amelyben budapesti tanulmányutjáról számolt be. Rendkívül éleslátásra valló és gyakorlati célzatu gondolatokat közölt hallgatóival, érdekesen válaszolt mindazon momentumokra, amelyek az államrendőrség szervezetében megragadták figyelmét, tekintve azoknak jó és rossz oldalait. Bővebben ismertette hallgatóival a székesfővárosi bűnügyi nyilvántartó, a rendőri oktató iskola és a bűnügyi muzeum intézményét. Sajnáljuk, hogy helyszűke miatt a hallgatók által nagy érdeklődéssel kísért előadással bővebben nem foglalkozhatunk.

* Megnyílik a jégpálya. A hidegre fordult idő meghozta a koresolyázók örömet: a nagyváradai Sport-Egylet értesítése szerint hétfőn megnyílik a jégpálya a Bunyitai-ligetben s naponta reggel 8-tól este 10-ig a közönség rendelkezésére áll. Habár a jégkezelése a mai viszonyok között többet kerül, mint normális viszonyok között, a Sport-Egylet a koresolya-jegyeket a régi áron adja, nevezetesen: tanulóknak 30 fillérért (bérlet 6 korona), felnőtteknek 60 fillér (bérlet 10 korona), tagoknak 40 fillér (bérlet 6 korona) kiséreknek 20 fillér (bérlet 2 korona).

* A nagyváradai m. kir. állami fa- és fémipari szakiskolán f. évi december hóban kezdődőleg a kereskedelemügyi m. kir. miniszter az alábbi tanfolyamok rendezését engedélyezte: kazánfűtői, lokomobil és cséplőgépkezelői, stabilgépkezelői, motorkezelői, elektrotechnikai előkészítő, dinamógép kezelői, autogén kezelő, építőipari szakrajzi, általános rajzi, eipész, szabó és női szabó ipari, asztalos ipari gyakorlati, üzleti fogalmazás és könnyűvezetési tanfolyamok. Jelentkezni lehet az intézet igazgatóságánál (Schlauch-tér 10.)

* Áthelyezés. Miskolc Ferenő főispán Kröcz Viktor élesdi szolgabíró Bálba, — Tunyoghy Lajos béli szolgabíró pedig Élesdre helyezte át.

* Lábbelít az iskolás gyermeknek. A háboru borsalmi egyre jobban éreztetik rettenetes hatásukat minden téren s így éri ezt a tanügy is. Hány spátlan katonárvá siratja gondozóját! A háboru hány árvát bízott gondozásukra, kiknek iskolába kell járnia! Nagyvárad város hazafián gondolkozó humánus közönségének kiapadhatatlan áldozatkészségéhez fordulok a lábbelihány miatt az iskolából elmaradó szegény tanítványaim érdekében, kérvén, könyörüljön a nagyszámu apátlan árvákra és tegye lehetővé nekik az iskolabjárását: adja nélkülözhető filléreit, elhasznált lábbelijét — mely még javítható — a szegény katonárvákra és kegyeskedjék hozzám juttatni. Nagyvárad város jótékony egyesületei anyagi erejének is van határa; ők is kimerülnek. A lábbeli ára rendkívül felszökött s így sokkal kevesebb gyermeket láthatnak el, holott a háboru következtében a segélyre szoruló száma meghatványozódott. Alázatos kérelmemet ismételve, vagyok tisztelettel, Nagyvárad, 1915 november 27. Mártonffy Zoltán, közs. isk. igazg. tanító.

* A katonák karácsonya. A premontrai főgimnázium lelkes ifjúsága a válás- és közokt. m. kir. miniszter felhívására 259 koronát adott össze, hogy az illetékes körök a házáért küzdő és boldog családi körömeit nélkülöző véreinknek karácsonyfaszeretetadományokat küldhessenek. Az összeget az igazgatóság az Országos Hadsegélyző Hivatalnak küldötte be Budapestre.

* A magyarcsékei cigányprimás panasza. Tegnap igen érdekes panaszt hozott a posta Magyarcsékéről az ottani cigányprimástól Gábor Károlytól. Gábor Károly családos ember. Különböző Magyarcsékén nagyszerűen kezeli a szárazfát és még talán egy két könnyet is kicsalt vele egy egy sibuszt ember szeméből. A háboruban is részt vett, most azonban valahogy hazakerült. Fess, jóképű cigány. A főfészke a csékei kávéház volt, ahol minden hetivásár alkalmával összeszedte a maga és családjára részére szükséges pénzt. A csékei kávéháznak azonban egyszer csak zárva maradtak az ajtói és a primás nem mehetett be a kávéházba. A primás a panaszban azt állítja, hogy a kávéház tulajdonosa féltékeny és ezért tiltotta ki a kávéházból. Gábor Károly most az alispánhoz fordul segítségért, hogy világosítsa fel a kávéház tulajdonosát, hogy alaptalan a féltékenysége. Végül azt kéri a primás, hogy engedjék meg neki a muzsikálás ott a csékei kávéházban.

* Győzelmiünk biztos! Ez indította a közismert Benkő bankházat, hogy úgy a saját mint dícső szövetségeseink zászlóit szép színes litografizált kivitelben elkészítse és szétküldje. Ezen csinos zászlókat mindenki nagyon jól felhasználhatja; írjon tehát egy levelezőlapot a Benkő Bank részvénytársaságnak, Budapest, Andrassy-ut 60. és azonnal megkapja ingyen és bérmentve.

* Adományok. Gábrily Lajos kanonok 50 koronát küldött szerkesztőségünkbe a nagyváradai Kath. Nővédegyesület előjaira. — Romanschky Mariska és Ferike 5 koronát gyűjtöttek a kórházban levő beteg katonák javára. Rendeltetési helyére juttatjuk.

* Kereskedelmít vagy négy közép iskola végzett szepirásu és jólszámoló leány a Népszövetségi Hitelszövetkezetbe főlvetetik. Írásbeli jelentkezés a Népszövetségi Hitelszövetkezet igazgatójához címzendő. (Szilágyi Dezső-utca 5. szám.)

* Köszönetnyilvánítás. A Vörös-Kereszt központi konyha halás köszönetet mond a következő november 20-tól november 27-ig érkezett adományokért: Kürthy Imre 9 zsák burgonya, 1 zsák bab, özv. Des Echerolles-Kruspér Sándorné: Zöldség. Gröcz Béla nagyprépost: 1 drb öz, 2 drb nyul. Immaculata zárda polg. isk. 4. oszt. növendékei: 3 és fél kg cukor. Dereske község közönsége: 9 zsák burgonya, 54 zsák zöldség, bab. — Pénzben: Török Arthurné 10 korona.

* Tavaszi vetőmag kiosztás. A nagyváradai miniszteri kirendeltség a főszolgabírók útján felhívást intézett a községekhez, hogy folyó évi december hó 20-ig írják össze s jelentsék be azon gazdák tavaszi vetőmag szükségletét, akiknek tavasz buza, árpa, zab, burgonya, tengeri, lóhere és lucerna nem termett, vagy azt beszerezni már nem tudtak s ennek folytán a földjük vetetlen maradna. A miniszteri kirendeltség csakis ilyen gazdák részére biztosítja a vetőmagot.

* Cziliér Imre nagy áruházában a szokásos nagy karácsonyi vásár kezdetét vette. A cégnek sikerült nagyobb mennyiségű árukat még az óriási áremelkedések bekövetkezése előtt beszerezni és ennél fogva áruháza a karácsonyi nagyvásár alkalmából jutányos áron bocsátja a vevő közönség rendelkezésére, mai hirdetését olvasóink szíves figyelmébe ajánljuk.

* Kossuth-utca Sas-palota. Telefon: 635 sz. Aszódy 8-féle zamatu pörkölt kávéi izre és zamatra utánozhatatlan, kávépörköldém kora reggeltől késő estig a fogyasztók rendelkezésére áll, nagymennyiségben teák, rumok, kakaó, csokoládék, szardiniák, sajtok, szalámi, Kugler Gerbeaud cukorkák. Színházba, Apolló, Uránia és Vigadó moziba járók cukorkát Aszódytól Kossuth-utca, Rákóczi uton, Zöldfa passzás és Kossuth-utcai passzásban vásárolhat füzletli árak szerint, kávékrém 1 darab 2 fillér, 1 nagy rud csokoládé 16 fillér. Kossuth-utcai passzásban külön halkonzerv üzletben kaphatók összes fajtu pácolt halak, u. m. ossee, fillé, tengeri hal, mely pótolja a húst, stb. stb. Karácsonyra és Mikulásra még soha nem létező óriási nagy szaloncukorka vásár és sok ajándéknak való edességek kaphatók. Katonai postaládák és harctéri dobozok megtöltése üzleteimben árukkal együtt beszerezhető. Üzleti vállalatom: Füzlet: Kossuth utca, I-ső fiók: Sas passage halüzlet, II-ik fiók: Zöldfa-passage kabaréval szemben, III-ik fiók: Csokoládé Király Rákóczy ut Orsolya zárda.

* Családi rum vaniliával vagy ananász ízzel literje K. 3.20. Mindenféle likör essentiák 1 üveg 60 fill. Cognac legkiválóbb minőségben. Tejkivonat 4 literre való K. 1.20. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Rákóczi-ut. 7/B.

* Lehet még hadikölcsönt jegyezni a nagyváradai ipartestületi Hitelszövetkezetnél. Indokolt feltételek alapján a m. kir. pénzügyminiszter az O. K. H. kötelékébe tartozó hitelszövetkezetek III. hadikölcsön kiséző jegyzékének beküldési határidejét f. évi november hó 30-ig engedélyezte. Ertesítjük tehát, mindazokat, kik a III. hadikölcsön jegyzésére vonatkozó szándékukat nálunk már bejelentették, avagy még ezental jegyezni ohajtanak, hogy a készpénz jegyzések intézetünknel f. hó 30-ig elfogadtatnak. Nagyváradai ipartestületi Hitelszövetkezet, mint az O. K. H. tagja (Mezey Mihály-utca 4. szám.)

* Három liter Családi rumot készíthet bárki pár perez alatt a Farkas féle családi rum-kivonattal. Ára 60 fillér. Családi thea-kivonat 10 adag 50 fillér. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában. Rákóczi-ut 7/B.

* **Kiadó butorozott szobák** modern berendezéssel, egy és két ágygal, hosszabb vagy rövidebb időre. Nagy Sándor-utca 4.

CIPÓ

ujdonságaim megérkeztek!
Reichard Dozsó
Rákóczi-ut. Orsolya zárdá épület.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Vasárnap délután: Szibil.
Este: Mozarttündér.
Hétfőn: Évike.
Kedden: Katonák karácsonya. (Jótekonycélu diszeldadás.)
Szerdán: Lotti ezredesei.
Csütörtökön: Tanítónő. (A címszerepben Fodor Ellával.)
Pénteken: Bőregér.
Szombaton: Bájós ismeretlen.
Vasárnap délután: Ártatlan Zsuzsi.
Vasárnap este: Ónagysága ruhája. (Be-mutató előadás)

IRODALOM

A Boldogságos Szűz Mária kis zsolozsmája. A kis Mária zsolozsma mindig kedvelt imádsága volt a régi kongreganistáknak, kötelező imádsága most is sok nevezetes társulatnak. És méltán; tartalma ugyanis fenséges, elrendezése művészi. A papi nagy zsolozsma után az egyház leg-szebb imádsága. De hogy feladatának megfelelően, nem elég csak szóval elmondani, hanem az kell, hogy az imádkozó jól meg is értesse. A meg nem értett imádságról mondja szent Ágoston: „Mire való a szavaknak zavaros hangoztatása, ha a szív néma s a szív az Istennel nem beszél, mialatt a nyelv a szókat kimondja.” Az értelmes imádságnak tett szolgálatot az Urnök nagyvárad-i Kongregációja, mikor ezt a gyönyörű imádságot, a Boldogságos Szűz kis zsolozsmáját, magyarul és latinul, megfelelő magyarázatokkal ellátva, kiadta. Ezzel a kiadvánnyal nagy szolgálatot tett az Urnök Kongregációja minden kongreganistáknak, mert egy speciálisan kongreganista imádságos könyvet juttatott kezükbe. A kongreganista léleknek igazi szárnyat ad ez a könyv, melyet nem tudunk Mária tisztelőinek eléggé ajánlani. Külső kiállítása igen szép, praktikus és izlées: a Szent László nyomdát dícséri a sikerült technikai rész. Vékony papírra szép, olvasható betűkkel nyomtatva, 400 oldal terjedelmű dacára alig egy ujjnyi vastagságú, úgy hogy zsebben könnyen elfér. Ára díszes kötésben 1 korona 50 fillér, kapható a Szent László-templom sekrestyéjében, a Szent László-

nyomdában és az újvárosi plebánián (Körös-utca 4. sz.)

Legújabb táviratok.

Az antant csapatok visszavonulhatnak Görögországba.

Berlin, november 27. Az Embros című görög lap a következőket írja: Görögország a balkáni háború nyugodt szemlélője marad. Ha az ország érdekei követelnék, akkor Görögország is habozás nélkül beavatkozna, de a míg ez az eset be nem következik, óvakodik minden komplikációtól. A szerb határtól Szalonikiig semleges zónát fognak megállapítani, amelyen az entente csapatok visszavonulhatnak.

Vaskoronarenddel kitüntetett őrnagy.

Budapest, november 27. (Saját tud.) A király Birtha Sándor 4. honvédgyalozredbeli őrnagynak az ellenség előtt tanúsított vitéz és eredményteljes magatartása elismerésül a hadidiszitómányos III. osztályú vaskoronarendet díjmentesen adományozta.

A belügyminiszter törvényjavaslata.

Budapest, november 27. (Saját tud.) Az ellenzék a napokban közös értekezletet tart. Batthányi Tivadar gazdasági kérdésekben nagy beszédre készül.

A belügyminiszter az életfeltételekhez szükséges cikkek biztosítása és az árak maximálására törvényjavaslatot terjeszt be.

A néppárt hír szerint ellenezni fogja az izlám receptióját.

A görögök lefegyverzik a területükre lépő szerbeket.

Budapest, november 27. (Saját tud.) A Frankfurter Zeitungnak jelentik Athénból: Kitchener egy órán keresztül tartott hitegetésre a görög király azt válaszolta, hogy Görögország érdekei a semlegesség megőrzését követelik, ezért végre fogják hajtani a görög területre lépő szerb haderők lefegyverezését.

Az angolok és a szalonikii kaland.

Budapest, november 27. (Saját tud.) Hágából jelentik: A diplomáciai körök szerint Londonban komolyan fontolóra veszik a szalonikii kaland megszüntetését.

Tengeri ütközet a Keleti-tengeren?

Budapest, november 27. (Saját tud.) A Matin szerint a Keleti tenger partjain naponta szakadatlan ágyudörgés hallatszik. Azt hiszik, hogy az angol buvárhajók és német hadihajók között tengeri ütközet folyik.

A szerbek üldözése Prizrend felé.

Budapest, november 27. (Saját tudósítónktól) Szófiából hivatalosan jelentik: Csapataink a szövetségeseikkel folytatják az üldözést Prizrend és Ipek irányában. A zsákmány 3300 fogoly, 8 ágyu. és rengeteg munició.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KAROLY.

VIGADÓ

mozgó színház

Nagyvárad, Fekete Sas-Passage.

November 28-án

Vasárnap

Délután 3 órától folytatólagos előadások.

Nagy film szenzáció!

A
világtalan
leány.

Dráma 3 felvonásban

Az értéktelen csomag

Vigjáték 2 felvonásban.

Az idomított
kutya tolvajok.

Háborus filmek

Eredeti felvétel.

Északi tájak hegyi utak

Eredeti felvétel.

HEGYÁRAK: Páholy-ülés I. kor. 20 fill. Zs. helye 1. I. ámlásszék 80 fill. II. hely 60 fill. III. hely 40 fillér.

Kedvezményes jegyek Sipos tőzsdében Bémer-ter kaphatók.

Értesítés! December hó 1-től fogva minden-nap 3 előadás!

Nagy karácsonyi és ujévi eladás már kezdetét vette

CZILLÉR IMRE nagyáruházában

Nagyvárad Szent László-tér.

500 ezer koronás áruraktáram, melyet sikerült a nagy áremelkedés előtt beszerezni, jutányosan bocsájtom eladásra.

Costüm, blous és pongyola kelmék,
Bársonyok, selymek, flanelek,
Barchetek, cartonok, zephirek.

800 db szövet, selyem crep de chin blous
igen olcsón gyönyörű pongyolák.

Női- és gyermek kabátok és ruhácskák,
Kötények, trico, selyem, cloth és lüster szoknyák
Vasznak, női és férfi fehérneműek,
Himzett ágygarnitúrák.

Jäger alsó ruhák, harisnyák,

Keztyük, lábszárvédők, sweaterek,

Teljes katonai felszerelések,

Bőr- és acél áruk,

Manicür készletek,

önborotva (gilette),

Ridiculók, ernyők, utazó- és kézi kofferek,

Szőnyeg, függöny, paplan, utazó- és kocsitakarók, pokrócok.

Kötött női kabátok.

Szőrmék 20 koronától 1000 koronáig.

Kézimunkák a legnagyobb választékban

Rüschök, csipke és lino divat gallérok a legszebb kivitelben.

Hirdetmény.

Nagyvárad város összes városrészeire vonatkozó s a m. kir. Pénzügyigazgatóság érvényesítésével ellátott 1915. évi Házber és Házosztályadó kivétési lajstromok az 1909 évi XI. t. cz. 4. §-a értelmében folyó évi november 28-tól december 4-ig nyolcz napi közszemlére a városi adóhivatalnál kitétetnek és pedig:

az Olasz (I-56 kerület) városrésze nézve a 21. szobában

a II. kerület (Újváros és Külváros) nézve a 14-ik sz. szobában és a III-ik Vár-alja, Velence, Csillagváros és a Hegyközségre nézve a 26-ik sz. szobában.

Miről az érdekelte adózók azon figyelemzettel értesítetnek, miszerint a jelzett lajstromokban terhükre kivetett adókat a kitétt helyeken megtekinthetik és az elene nemlátni felszólamlásokat — az adózók, akik ezen adónemmel már előző évben is megróva voltak, a lajstrom közszemlére kitételének napját követő 15 nap alatt, azok pedig, akik ezzel a folyó évben először rovatnak meg, ezen adójuknak adóközségükbe történt bejegyzését követő 15 nap alatt, — a kir. Pénzügyigazgatóságához benyújthatják.

A később benyújtott felebbezés érdemi tárgyalás alá vétetni nem fog.

Nagyvárad, 1915. évi nov. hó 28-án.

Városi adóhivatal.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

26555—1915 szám.

Hirdetmény.

A világháború folytán a nyers anyagok behozatala Magyarország területére csaknem teljesen lehetetlenné vált és így a hadsereg részére szükséges nyers anyagokat a belső-dön kell beszerezni. Ennélfogva felhívja a rendőrkapitányi hivatal Nagyvárad város hazafias érzelmű, s minden nemzeti akcióban áldozatkész közönségét, hogy a birtokában levő ócska ruhanemű, gyapot vagy rongy, takaró, pokróc, továbbá mindenféle gummi és kautsuk tárgyakkal az Országos Központi Hivatalhoz helybeli szervei által leendő összegyűjtését elősegítsék s minden tekintetben rajta legyenek, hogy nevezett tárgyakból minél több gyűljön össze hadügyi célokra, mert az ily módon begyűjtött anyagok ipari feldolgozás után újra hasznosíthatni fognak.

Erre az akcióra különösen a gyermekek vehetők eredményesen igénybe, akik a különféle tárgyak gyűjtésével ugyanis szívesen foglalkoznak. Az összegyűjtött anyagok az Országos Központi Hivatalhoz helybeli csoportjának adandó át, ahonnan a fővárosba díjtalan szállítatnak föl.

Nagyvárad, 1915. november 24-én.

Rendőrfőkapitány.

* **Ingatlan eladás.** Nagytelek-utca 3. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtekinthetők Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

Szent László-nyomda részvevőtársaság, Nagyvárad

Hirdetmény.

Az államsegélyben részesülőkkel közlöm, hogy november 15-től december 15-ig esedékes segélyösszegeknek folyósítása f. hó 29-én, hétfőn, 30-án, kedden, december hó 1-én, szerdán és 2-án, esütörtökön a tűzoltóaktanyában levő hivatalos helyiségben fog megtartatni. Ez alkalommal mindenki fel tudatom, hogy a rend és fizetések gyorsabbá tétele érdekében a következő sorrendben fogjuk a könyvecskék kiadását és a segélyösszegek kifizetését eszközölni: november 29-én, hétfőn 1—500 ig, 1001—1500 ig, 3001-től 4000-ig. 30-án, kedden 500-tól 1000 ig, 1500-tól 2000 ig, 4000-tól 5000 ig. December 1-én, szerdán 2000-től 2500 ig, 5000-től 6000 ig. 2-án, esütörtökön 2500-tól 3000 ig, 6000-tól 6670 ig. Figyelmeztetek minden egyes államsegélyest, hogy a fizetési könyvecskék kizárólag a fent megjelölt sorrendben és a személyazonosságai cédulák színei szerint illetékes pénztáraiknál lesznek fizetve és a lakbécédulák felmutatása ellenében kiadva. Ennélfogva a most megállapított sorrendet mindenki saját érdekében tartsa meg és házigazdájának azon két tanu által előttemezett nyilatkozatát, hogy lakbérilletményét pontosan átszolgáltatta, feltétlenül hozza magával.

Nagyvárad, 1915. november 23.

Juricskay Barna

és pénzügyi tanácsos.

x **Kiadó lakások.** Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házában két kétszobás lakás kiadó. értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

Az Új

⊕ A JÉZUS-SZIVE-SZÖVETSÉG HETI ÉRTESÍTŐJE ⊕

MEGJELENIK:
MINDEN SZOMBATON.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, VIII. HORÁNSZKY-U. 20.

KIADJA:
A JÉZUS-SZIVE-SZÖVETSÉG.

Harmatozzatok egek...

„Harmatozzatok, égi magasok!” kiáltották réges-régen a zsidók, amikor epedve várták a Megváltót, a Szabadítót. Sok nyomorúságon mentek keresztül, sokat szenvedtek, nélkülöztek a pusztában, sok megaláztatásban volt részük Egiptomban, sokszor elfordultak az igaz Istentől és ezért meg is bűnhődtek...

Nem csoda tehát, ha „egy jobb kor után” vágyódtak, ha epedtek az igazság után, mint „szarvas a hús forrás” után!...

„Íme én magam keresem fel juhaimat és meglátogatom őket... Ami elveszett, felkeresem és ami elhagyott, visszahozom; ami megsérült, bekötöm és ami erőtlenné megerősítem... És támasztok nekik egy pásztort, aki őket legeltesse, az én szolgámat, Dávidot; ő legelteti majd őket és ő leszen nekik pásztoruk. Én, az Úr, pedig nekik Istenük leszek és az én szolgám, Dávid, közöttük fejedelem; én, az Úr, mondtam ezt. És békeszövetséget szerzek velök.” (Ezek. 36. 11—25.) Ez az ígért élette a zsidókat, ez adott nekik erőt nehéz napjaikban.

Még kínosabb volt a vágyakozás a pogányok között. Nagy fejetlenség, nagy erkölcs-telenség, nagy boldogtalanság uralkodott közöttük. Várták ők is a szabadítót, a biztos irányítót, aki utat mutat nekik az élet tengerén, ahol már-már az elsüllyedés veszedelme fenyegette őket. „Várunk valakire, legyen az akár maga az Isten, akár Istentől ihletett ember, aki megtanít bennünket vallási kötelességeinkre s a hályogot leveszi szemünkről”, olvassuk a bölcs Plató irataiban.

Harc volt mindenfelé a lelkekben, békítőre, megnyugtatóra volt szükség.

A lelki harc veszedelmesebb a legnagyobb tengeri viharnál, mert az folytonosan, egész életen át gyötri az embert, soha meg nem szűnik, sőt mindig erősödik és tönkreteszi az egész életet.

Epedő ajakkal énekelték mindenfelé: „Jöjj el édes Üdvözítő!”

A várva-várt Megváltó csakugyan megérkezett és megszabadította az embereket a lelki gyötrelmekről, megnyugtatta háborgó szívüket.

Most ismét olyan időket élünk, amikor az embereknek van elég okuk szabadító után vágyakozni... Ki ne kívánná, ki ne szeretné minél előbb megpillantani a béke szelíd fehér galambját és megcsókolni a béke nemes olajágát?

Béke, béke!... Ezért sóhajt mindenki. Bizonyára ezért imádkozik mindenki az adventi hajnali miséken!

„Jöjj el édes Üdvözítő!... Adj nekünk békességet! Te mondtad, hogy olyan békét hoztál a földre, amilyent a világ nem adhat. Öntsd belénk különösen most ezt a békességet, hogy erőnk legyen a háború tengernyi szenvedésainek türelmes elviselésére. Szüntesd meg a háborúkat, békét hozd a nemzeteknek!”

Szársítsd fel az édes anyák, a hitvesek, az árvák könnyeit, nyugtasd meg a kesergő, szinte már kétségbeesett szíveket!

Békesség Fejedelme! buzgó szívvel kérünk, jöjj el, jöjj el, siess már; hozd meg nekünk minél előbb a várva-várt békességet!”

Vasárnapi evangélium.

Sz. Lukács 21. r. 25—33. v.

Advent (Úrjövét) I. vasárnapja.

Az időben, mondá Jézus az ő tanítványainak: Jelek lesznek a napban és holdban és csillagokban, és a földön a népek szorongatása kétségbeesséssel a tenger és a habok zúgásakor; elszáradván az emberek azok félelme és várása miatt, mik az egész világra következnek. Mert az egek erői megindulnak; és akkor látják az emberfiát eljönni a felhőben nagy hatalommal és dicsőséggel. Midőn pedig ezek elkezdődnek, tekintetek föl és emeljétek föl fejetekeket, mert közelget a ti váltásotok. És hasonlatosságot monda nekik: Nézzétek a fügefát és a többi fákat. Mikor immár gyümölcsözésnek indulnak, tudjátok, hogy közel van a nyár. Ugy ti is, midőn látjátok ezeket megtörténni, tudjátok, hogy közel van az Isten országa. Bizony mondom nektek, nem múlik el e nemzedék, míg nem mindezek meg lesznek. Az ég és föld elmúlnak, de az én igém el nem múlnak.

1. Megkondul az adventi harang. Édes, kedvesen csengő hangjának nagy a hatása. Apraja-nagyja siet a kedvelt hajnali misére. Mise után ájtatos figyelemmel meghallgatják a vasárnapi evangéliumot. Mintegy vetített képekben feltűnnek az utolsó ítélet dermesztő jelenetei. Látszólag csak zavarják az adventi hangulatot. Tényleg itt is mutatkozik a gyermekeit gyengéden szerető, lelki üdvükért aggódó Egyháznak anyai intézkedése. Tágasra kinyitja az örökkévalóság kapuit. Íme, a te igazi hazád. Születésseddel megkezdted pályafutásodat. Minden perc, minden nap akarva, nem akarva közelebb visz az örökkévalósághoz. Ismerd fel méltóságodat, nagyságodat, óh ember! Nézd az égnek nyúló hegycsúcsokat. Törpének érzed magadat, valahányszor reájuk tekintesz. De tudd meg, ezek mind nyomtalanul eltűnnek a föld színéről. Te mindnyájukat túléled. Lelked nem szűnik meg létezni. Az égboltozat óriásait szemlélve, kicsinynek látszol, de a csalhatatlan igazság szerint ezek is elmúlnak; tested-lelked az utolsó ítélet borzasztóan fenséges felvonásait is túléli. Létezel, örökké. Nem mereven, mint a sziklatömb, hanem öntudatosan fogsz élni, szünet, megszakítás nélkül. Örökkévalóság, te rettenetes valóság! Te nevelted a szenteket! Te töltötted meg a lakókkal a mennyi Jeruzsálemet!

2. Az örökkévalóság fényében ugyanis meglátszik a földi javak mulandósága, sőt hitványsága. Így tanuljuk megvetni mindazt, amihez szívünk Isten akarata ellenére ragaszkodik. Megértjük, hogy mindaz, amit a világ nagyra tart, amiért ezren és ezren annyira lelkesülnek, hogy Istenről is megfeledkeznek, mégis csak olyan, mint a hervadó rózsza, a mező füve, az alvó embernek álma, mint az árnyék. Józan ember gyémántokat, drágaköveket nem ad cserébe hitvány üvegdarabocskákért, bármennyire is csillogjanak. Az örök üdvösség elnyerésére, a világi dolgok megvetése feltétlenül szükséges. Leginkább is annyira kell róluk lemondanunk, hogy az ő kedvükért, miattuk fontos dologban meg ne sértsük az Istent.

Nemcsak a földi javakra veti fénylő sugarait az örökkévalóság, hanem a szenvedésre is, mindarra, amit a kereszt fogalmával szoktunk megjelölni. Mennyit jajgatssz,

sopánkodol miatta! Oly sokáig tart a betegség; élted minden napján küzdeni a nyomorral; holtiglan kitartani ilyen hitvestárs mellett... Az Üdvözítő szerint ég és föld elmúlik, elmúlik annak minden ékesége és keserősége is.

A mulandóság kellő megértése nem melankolikussá, pesszimistává teszi az embert, hanem szabaddá teszi őt. Feloldódnak azok a kötelek, bilincsek, melyek ránehezednek a lelkünk sasszárnyaira s nem engedik, hogy föltrephessen a magasságba Urához, Istenéhez.

3. Az Egyház teljesen át van hatva az örökkévalóság nagy gondolatától; ismeri az erkölcsnemesítő, szentesítő hatását. Napnap után figyelmeztet minket a túlvilágra. Miseimáit mindig e szavakkal fejezi be: Per omnia saecula saeculorum. Mindörökkön örökké. Az advent első vasárnapján külön nyomatékkal figyelmeztet minket jövődő életünkre. Kövessük a tanácsát. Amit most e négy hét alatt teszünk, szenvedünk, álljon mindig az örökkévalóság jegyében. Pingo aeternitatis, mondá egy híres festő; festek, dolgozom, hogy halhatatlan nevem legyen.

Ha így kezded és folytatod az egyházi évet, remélheted, hogy az boldog lesz; a bethlehemi Kisded hozzád is eljön.

MIT KELL TUDNUNK
A KATHOLIKUS HIT ÉS ERKÖLCSTORBÓL

A főparancsolatról.

November hóban Istenben megboldogult felebarátaink iránti szeretetből, purgatóriumi szenvedéseiken óhajtván könnyíteni, felfüggesztettük a főparancsolatról szóló értekezéseinket. Beköszöntött most az adventi sz. időszak; sóvárogva várja szívünk a Jézuska karácsonyi látogatását. Karácsony ünnepe az isteni szeretet kedves időszaka. Beszélgessünk újból egymással a szeretetről. Olvadozzék szívünk a szeretet tüzében, tisztuljon meg, legyen salak nélküli arany. Így készüljön el szívünk karácsonyra a Jézuskának színaranyból öntött bölcsőjeül.

Az isteni szeretet tulajdonságairól volt szó. Azokból kettőt, a természetfölöttiséget és mindenekfölöttiséget már megismertük. Most a harmadik tulajdonságáról értekezünk. A tökéletes szeretetnek *tevékenynek* is kell lenni, vagyis az az igazi, tökéletes szeretet, amely megtartja Isten parancsait, megcselekszi Isten akarátát.

Az Úr Jézus világosan kioktat minket a szeretet ezen tulajdonságáról. A szeretet lehet kedves érzelm, de csalódhat a szeretet érzelm; lehet édes szó, de álmihatók vele más és magamat is; lehet finom bók, igen udvarias külső viselkedés, de félrevezethetem magamat és másokat a szeretet ilyen bájos külső ruhájával. Ha érzelmeimet, szavaimat, jóakaratom külső viselkedésemet nem követik a szeretet tettei, nem fedezik cselekedeteim, karcsú rózsafa vagyok dús lombozattal, illatos virágzás nélkül. Azért mondja Jézus: „Aki *parancsaimat* bírja és azokat *megtartja*, az az, aki engem szeret.” (Ján. 14, 21.) Sz. János pedig így ír: „Abból ismerjük meg, hogy

szeretjük az Isten Fiát, ha az Istent szeretjük és az ő parancsait teljesítjük. Mert az az isteni szeretet, hogy az ő parancsait megtartjuk. (Ján. I. levele 5, 2, 3.)

Akarod tudni, hogy igazán és tökéletesen szeretéd Istent? Igen könnyen megbizonyosodhatol róla és pedig így. Vizsgáld meg magadat, vajjon súlyos dologban engedelmeskedel-e a tízparancsnak és az Egyház parancsainak? Ha megtartod mindegyiket, Isten mondja neked, hogy szeretted őt. Nem lehet azonban nyugodt az, aki bár igen gyönyörűen gondolkozik a sz. szeretetről, bár édes érzelmektől izzik a szíve forró könnyhullatásig is, bár valóságos angyali muzsika szól az ajkán, mikor a szeretetről beszél, ámde hamar káromkodik, nem tart vasárnapot, pénteket, husvétot, hamar komolyan megszól, rágalmoz és hasonló súlyos bűnöket követ el a parancsok ellen. Isten ellensége biz az ilyen; nem szereti, hanem gyűlöli tetteiben az Istent. Ide illik, amit sz. Jakab arról a hitről tanít, amely cselekedetek nélkül holt és kárhozatra visz. „Mit használ, atyámfiai, ha valaki mondja, hogy hite vagyon, cselekedetei pedig nincsenek?... Ha őcsénk vagy hugunk mézítelenek és szűkölködnek mindennapi élelemben, mondja pedig valamelyitek azoknak: Menjetekek békével, melegedjetekek meg és lakjatek jól: de nem adtok nekik testi szükségre valókat, mit használ az?” (Jak. 2., 14—17.) „Mert valamint a test lélek nélkül holt, úgy a hit is cselekedetek nélkül meg van halva.” (Jak. 2., 26.)

S mi az, ami által a hit nem holt, hanem élő cselekedeteket hoz létre? Sz. Pál apostol megmondja: „Krisztus Jézusban (semmi) nem használ semmit, hanem a hit, mely szeretet által munkálkodik.” (Galatákhöz írt levél 5, 6.) A hit él tehát és cselekszik a szeretet által; a szeretet pedig dolgozik a parancsok betartásával. Ez az igazi szeretet. Erre buzdít minket sz. János: Fiacskáim, ne szeressünk szóval, se nyelvvél, hanem cselekedettel és igazsággal.” (Ján. I. levele 3., 18.)

Látod, mily könnyen és biztosan tudhatod, hogy van-e igaz szereteted Isten iránt? Van, ha a parancsok szerint cselekszel; még ha semmiféle magasztos gondolatod sincs a szeretetről; még ha hideg, száraz, sőt únott is vagy; még ha nem is tudsz

szónokolni kenetteljesen az erények égi királynőjéről. Másfelől az eget karcolhatod főnséges eszméiddel és világraszóló terveiddel; érzelmeid lángolása illés tüzes kocsián a hetedik mennyországba ragadhat; nyelved áradó szózatára az angyalok füle mohón leselkedhetik, de ha hiányoznak a megparancsolt hétköznapi szürke tettek gyümölcsei szereteted rózsafáján, nincs biz akkor igaz szereteted, a kárhozat fia vagy.

A tevékeny, a parancsok betartásában megvalósuló szeretetről lévén szó, figyelmeztetek egy igen vastag hibára, nagyon nagy bűnre, amelybe manapság igen sokan beleesnek. Vannak válogatók lelkek, akik úgy vélik, hogy Istent szeretik, mert nem gyilkolnak, nem gyűjtogatnak, nem rabolnak, tetteiben nem paráználkodnak, nem házasságtörők, de a többi isteni és egyházi parancsokkal nem törődnek, sőt azt mondják, hogy a többi parancsok megszegése nem is bűn. Így hát félmisét elmulasztani, vagy egészet is, káromkodni, nem bűjtölni, nem gyónni, viccelődni, avagy jól megszapulni felebarátunkat, meg is rágalmozni, mindezek általános emberi gyöngeségek, ők azért szeretik az Istent és Isten is szereti őket. Következésképpen állítják is, hogy nekik gyónni nem kell; mert csak ilyes bűneik volnának, pedig azok nem is bűnök. A szerencsétlenek két öreg hibában mélyen alusznak s ébredésük az örök tűzben lesz, ha addig Isten irgalmas kegyelme ki nem nyitja szemüket és meg nem látgyítja szívüket.

Mert az ilyenek először is önkényesen kiválasztják a parancsokból ezt vagy azt, hogy megtartsák; a többi pedig önhatalmulag el nem ismerik. No de a fejükre is olvassa Isten ítéletét sz. Jakab: „Mert ha valaki az egész törvényt megtartja, de egyben vétkezik, mindenikben vétkes lett. Mert aki azt mondotta: Ne paráználkodjál, azt is mondotta: Ne öl. Hogyha nem paráználkodol, de ölsz, megszegted a törvényt.” (Jak. levele 2., 10, 1.) Az emberek is így ítélnék. Noha az állam minden törvényét megtartottad, de csak egyszer loptál, hívőrsre kerülsz, vége a becsületednek. A parancsok között válogatók lelkek más kárhozatos hibáiban is leledzenek. Nem az Isten gondolata szerint gondolkoznak, nem az Isten akarata szerint cselekszenek, hanem fordítva. Félredobják az Úristent s ők lesznek

az úr és egy kis isten; mert maguk alkotnak maguknak törvényt. Beszélhet nekik az Isten a tízparancsról, beszélhet az ő Egyháza, ők mindenre azt vetik oda: én megalkottam magamnak az én világnézetemet; én tudom mi jó, mi rossz; én tudom, miként kell tennem, hogy becsületes ember legyek. Az ember tanítja így az Istent? Az ember oktatja így az Egyházat? Az ilyen azt akarja, hogy szolgáljon neki Isten; az ember akaratát fogadja el és tegye meg az Isten. Észreveszed-e, hogy ez esetben nem az ember szereti az Istent, de az ember követeli, hogy szeresse Isten az embert, mint istent. Ez a mi önző korunk ezeknek tanítása a szeretetről. Ez az a hirhéd modernizmus egyik faja: az ember önistenítése. Ez volt Lucifer bűne, az önző szeretet. Isten őrizzen meg ettől a borzasztó szeretettől! Szeresd tehát az Istent tetteiben a parancsok szerint!

JÉZUS SZÍVE TISZTELETE

Eucharisztikus hitvallás.

Az isteni Szív nemcsak régen, kétezer év előtt élt, dobogott értünk; hanem ma is itt van köztünk, állandóan velünk maradt az oltáron. És a szent-Szív-ájtatosságnak egyik főcélja az, hogy engesztelje a megsértett isteni Szívet ép azon bántalmakért, közönyért és hitetlenségért, melyben az emberek Őt a szeretet szentségében illetik. Gondoljunk azért hálával a szeretet titkára és viszhangoztassuk hajlékainkban, a templomban, a szíveinkben ép az eucharisztikus hitvallást, azon hitetlenség megengesztelésére, amellyel az isteni Szív köztünk élő szeretetének nagy szentségét sértik a hitetlenek: az Oltáriszentségben nem hívők; avagy a hitüket nem gyakorlóok: a holt-hitűek. Keltsük fel sokszor magunkban a hitet, esetleg a kitett Oltáriszentség színe előtt mondjuk gyakran

az eucharisztikus hiszekegyet:

Hiszek egy Oltáriszentségben, lelkünk eledelében; az eucharisztikus Istenfiában, a kenyér és bor színe alatt jelenlevő Jézus Krisztusban; ki született szűz Máriától és újból születik e nagy szentségben felszentelt papjainak tiszta kezéből; ki számtalanszor megújítja oltárainkon keresztáldozatát,

TÁRCA

Háborús epizódok.

Az egyik helyőrségi kórház beteg tisztikara több száz koronát adott össze a kápolna renoválására. A főoltár feletti ablakot festménnyel, bájos hangú harangocskával látták el; sz. keresztutat is állítottak fel a kápolnában. Az egyik főhadnagy úr vezetése alatt az ápoló hölgyekből kis énekkar is keletkezett. Mily ellentét eme kép és egy másik epizód között. A lövészárokban valahol fenn Oroszokban ezer koronát nyer egy vitéz a kártyán, egy nap elmulatja társaival Wienben s midőn valaki kérdi, hát ennyire becsüli Őn a pénzt, előhúzza zsebéből ropogós bankókat s kezébe tartva meggyújtja.

N. fővárosi kórházban két tisztirangú beteg naponkinti áldozó volt. Az egyik több sebet kapott karján és lábán, a másik fejét három golyó horzsolta s azonfelül nagyfokú lázzal járó belbetegség is kínozza jó hónapon keresztül. Mindkettő többszöri nyilatkozata szerint az eucharisztikus sz. Szív volt örömmük, reményük forrása. Megható látvány volt, midőn az egyik közülük előkészület és hálaadás gyanánt a falon díszlő hatalmas feszületet karjai közé vette, megölelte, megsókolta: „Jézusom, te is szenvedsz, én is: — mondogatta — de te többet!” Az Úr visszaadta életét, egészségét. Kedves sorokban

emlékezik meg folyton a harcmezőről a sz. Szív kiváló jószágáról:

... „Szeptember 6-án Karpilowkánál nagyon kitüntette magát századom, csekélységemet is felterjesztették kitüntetésre, sőt századparancsnoki ranggal is megtisztelték. De a legnagyobb kitüntetést a jó Isten adta eddig: az egészséget és kegyelmi életet. Ez szebb minden másnál. Az otthoniak imái — érzem — védenek...”

Máskor megint így ír:

... „A mai napon tábori sz. misénk volt, amelyen kettős nagy örömben részesülhettem: ministráltam s sz. áldozáshoz járultam. Ebből a kimondhatatlan boldogságból élek... A harctéri viszontagság, nélkülözés kövéríti testem-lelkem. Nincs semmiféle tekintetben panaszra okom. A sz. Szív megsegített, erős Benne a bizalmam továbbra is. Önért imádkozom itt a harctéren sűrűn, itt, ahol oly nagy veszély, tehát oly közel az Isten.

„Mióta itt a harctéren áldoztam — írja legutoljára — azóta nagyon erős a lelkem. Hogyne, hisz Isten van velem és bennem: úgy érzem. Mosolygom a legnagyobb tűzben s semmi sem képes lelkileg összetörni. Oh bár így maradna ez továbbra is!”

Igen előkelő család egyetlen fiatal sarja oly ártatlan lelkületű és élő hitű, akár piciny gyermekkorában volt. Huszár önkéntes, még pedig a javából, talpraesett, ügyes katona. Legalább hetenkint áldozik. Egyszer betoppán szobámba s így szól: „Szabadna csekély szolgálatkészégemet följajnlani hálám jeléül főtisztelendőséged névnapjára: minisztrálni

szeretnék Önnek névnapján. A sz. áldozást szintén Önért ajánlom fel.” Mint kis angyal szolgált az Úr oltáránál, oly összeszedetten, ájtatosan.

Egy kapitányt látogattam meg a klinikán. Valamikor növendékünk volt. Gratuláltam neki többszörös kitüntetése miatt. Szerénységét kissé bántotta elismerő szavam s ama kérésem, hogy mutassa meg rendjeleit. Elsőnek egy szétronsolt érmet mutatott. Nagyot bámultam, midőn a kongreganista éremet ismertem fel benne.

„Főtisztelendő páter, ez a legbecsesebb; mert égi Anyám jobbát képviseli, ki életmentőm s lélekmentőm volt eleddig!”

A klinikán sz. hitűnkre áttérni akaró egyik vitéztől kértem: Mi bírta önt leginkább e lépésre? Tiszteletes uram, — mondotta az akkor még más vallású katona — az a gyengéd szeretet, az a hősiesség önfeláldozás, amelyet a kedves testvérek tanúsítanak éjjel-nappal rang, kor, valláskülönbőség nélkül a betegek iránt. Az egyik tisztelendő nővér mondogatta is, hogy bennünk Krisztust ápolják. Ekkor támadt az az erős elhatározás és meggyőződés bennem: csak az ő sz. hite lehet igaz s helyes. Nekem is fel kell vennem vallásukat. S csakugyan katolizált nem csekély nehézségek dacára is, melyeket családja támasztott e lépése ellen.

Kadettjelölt toppan be egy fővárosmenti intézeti kápolnába s kéri a lelkészt, hogy

kínos halálának emlékét, ki dicső feltámadásra táplálja szent testével híveit és közöttünk marad a világ végeig, mikor eljön ítélni eleveneket és holtakat.

Hiszek a szentmisében, az egy katolika anyaszentegyház legistenibb áldozati cselekményében; a szentek egyezségét erősítő, bűngyarlóságainkat gyógyító szentáldozásban; hiszem feltámadásunk zálogát, az imálandó szentostyát, mely örök életet ad. Amen.

„Akik a szent Szív iránti áhítatot terjesztik, azoknak neveit Szívembe írom és onnét ki nem törölöm.” (A 12-ik ígért.)

Akaraterő...

Az ember szíve is csatatér, melyen örökös harci jelenetek folynak le. Fellépnek a szenvedélyek és lázítanak Isten parancsai ellen; kívülről hálót vetnek a gonosz pajtások s a pokoli szellem, csábítva a tiltott gyümölcs felé. Az akarat védői és tanácsadói: a kegyelem, a jó őrző angyal és a lelkiismeret hűségre intenek, mintegy visszatartják a kezdet, hogy ki ne nyújtsd a tiltott gyümölcs után.

Az akarat e különféle befolyások alatt a szabad választás előtt haboz. Gyenge és ingatag, sajnos, gyakran nem állja ki a támadást, hanem pártütővé csap föl Isten szent törvénye ellen.

Az akaratnak ama rendes segítői, úgy látszik, hogy sokszor elégségesen voltak ellenére sem érnek el sikert. Az Oltáriszentség azonban, ez a túláradó kegyelemforrás, megacélozza a gyenge nádként hajló akaratot. „Ez a szentség — írja szent Bernát — elveszi kedvünket a kis bűnöktől és megátalja, hogy beleegyezzünk a nagy bűnökbe.”

Hogy a szent áldozás akaraterőt ad, az nagyon is természetes. Mert a szeretet, melyet a szent áldozás fenntart, erősebb a halálnál; a szeretet ellenállásra képesít a rossz példa hatásai ellen s a pokoli cselvetőnek rábeszéléseit megutáltatja. Jól mondta Dupanloup püspök, hogy a szeretet nagyhatalom. Melyik lelki erő képes legyűrni az emberfélelmet és melyik örvend, ha áldozatot, nagylelkűséget tanúsíthat? Csak a szeretet. A szeretet és félelem ugyanazon

áldoztassa meg őt. Délfele járt már. Kissé poros, szurkos ruhájú volt a vitéz.

„Katonai gyakorlatról sietek ide, még éhgyomorral vagyok. Sűrűen szoktam áldozni, ma égő vágy fogott el az eucharisztikus szent Szív iránt.”

Megáldozott. Jó hosszú hálaadást végzett. Másnap hirtelen menetszázadba osztották. Többé nem járulhatott a szentségekhez, míg megfagyott lábba vissza nem tért a harmezőről. Ő maga mondta ápolóinak, kik csodálták szokatlan vig lelkületét: Utolsó, áldozatokkal járó szent áldozásomból meríttem eleddig golyózápor, időviszontagság közepette, sőt a szenvedés kínos óráiban is kitartó vídamságot!

Meglátogattam a klinikán súlyos operáción szerencsésen átesett kedves, jó vitéz barátomat. Kérdeztem környezetét, mi van betegemmel.

„Csak egy panaszunk van ellene, hogy sohasem panaszodik, nem kér semmit. Csak tőr s mindennel megelégedett.” Az egyik ápoló, ki segédkezett az operációnál, megjegyezte utolsó szavát, melyet az operáció előtt mondott:

„Csak eljussak Anyámhoz!”

„A legfontosabb katonai felszerelés” — írja egy hősnök — a tiszta lelkiismeret. Ha ez megvan, bizalommal imádkozhat az ember életéért s a szép mennyországért. Nem aggasztja ezer veszély sem. Hogy ez való, igazolja egy ily lelkületű századparancsnok utolsó levele: Elkészült a téli lakásom. Mély

lelki tehetségnek, mindkettő az akaratnak ténye, de legmagasabb fokra hágni, minden más érzelem fölött uralkodni, csak a szeretet bír. A fáradtság neve ki van törölve a szeretet szótárából. „Ahol szeretet van, ott nincs fáradtság, vagy ha van fáradtság, magát a fáradozást is szeretjük”, — mondja szent Ágoston.

A küzdelem csak fokozza a szeretet hevét, amelyben acélozódik az akarat; a tüzet pedig a szent áldozás gyújtja s ezt a tüzet a Bárány vére élesíti. „Mint harcrakész oroslánok távozunk ezen asztaltól s megretten tőlünk asztán”, írja Aranyszájúsz. János. Sz. Cyprián szerint pedig: „Akiket harcra buzdítunk, nem hagyjuk fegyvertelenül, hanem Krisztus testének és vérének oltalmával erősítjük.”

Ma reggel a szívembe szállt, — ez a gyakori áldozónak csatakiáltása — ma reggei leereszkedett hozzám a végtelen Szeretet! Mily áldozatra ne legyek kész Érted, mit ne tegyek meg, hogy viszonzozzam az Ő szeretetét!

Százsor inkább meghalok, de Jézusomat meg nem bánom; szakadjon meg inkább a szívem, sem hogy Téged elveszítsek! Ajkamon piroslik az isteni Bárány vére! A választott nép Egiptomból kimenet Isten parancsára az áldozati bárány vérével kente be kapuit, hogy az öldöklő angyal ne térjen a házba s halált ne hozzon az első szülöttre. Ajkamon piroslik az Isten bárányának imálandó vére, üdvünk drága váltásával. Ne merj hozzám közeledni kísértő, ne érintsd lelkemet malaszt gyilkosa, mert én élni akarok, természetfölötti életet; jogom van hozzá, hisz Ő ígérte: „Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, örök élete legyen; és én feltámasztom őt az utolsó napon.” (Ján. 6, 55.)

VALLÁSOS ÉLET

Bízzál és imádkozzál.

Párisban, egy kolostorban él még mai nap is egy apáca, ki azelőtt zsidó volt és éppen úgy kitűnik kiváló érényei, mint fényes szelleme által.

Szülei zsidók voltak, ő azonban 20 éves korában megtért és kikeresztelkedett. Anyja,

gödrtől ástak a földbe a bakák, deszkával kipadlózták, kifalazták. Csináltak bele ágyat. Van asztal is, azon muskátlit. A meleget kis kályha szolgáltatja. Egész otthoni életet lehet itt élni, ha a muszka nem tapogatná ágyúival a környéket. Ma is küldött felénk — nem mondok sokat — legalább 300 darab golyót s hála a jó Istennek egy sebesültünk se lett. Ha Ő nem védené az embert...

Nincs mitől félnem... csak jobb jöhet. Bár erős a reményem, hogy ép-egészségben térek haza, a jó Isten mint eleddig, ezentúl is átségit minden veszélyen.

Innen-onnan.

Egy tábornok üzenete a lövészárokból.

(Egy székelyfiú leveléből.)

Édes jó anyám!

Tudatom, hogy egészséges vagyok. Az érmek közül a kisebbet Rác Józsefnek adtam, a másikat fölvarrtam a sapkámm. Egy generálisunk meglátogatott minket a lövészárokból és velem beszélni kezdett. Kérdezte, hovávaló vagyok. Mondtam, hogy székelyföldi. Közbe meglátta sapkámon az érmet és kérdezte, hogy kitől kaptam. Mondtam, hogy édes anyámtól. Erre ő azt mondta: tisztelem ezért az édes anyját és parancsolom, hogy írja meg ezt neki azonnal.

Ezért írok most édes anyám, csókolom ezerszer, szerető fia

1915 szept. 27.

Gáspár.

mint igazi jó zsidó, hűségesen teljesítette vallási kötelességeit; erényes volt és derék családanya. Leányát pedig szenvedélyesen szerette.

Mikor megtudta leánya megtérését, leírhatalan dühbe jött. Ettől a naptól kezdve meg nem szűnt fenyegetni a hitehagyottakat, amint az áttérőket nevezte és mindent megpróbált, hogy visszavezesse őket atyáik hitére. Az ifjú keresztény nő ellenben, telve hittel és buzgalommal, szünet nélkül imádkozott és tett, amit tudott, hogy a megtérés kegyelmét megnyerje Istentől anyja számára.

Látva fáradozásainak sikertelenségét, végre nagy áldozatra szánta el magát, hogy így megadja neki az Isten azt, amit kérésére megtagadott. Elhatározta, hogy egészen Jézus Krisztusnak szenteli életét és hogy belép egy vallásos szerzetbe. És ezt meg is tette. Akkor körülbelül húsz éves lehetett. A boldogtalan anya elkeseredettebb volt leánya és a kereszténység ellen, mint valaha. De a fiatal apáca csak annál nagyobb buzgalommal iparkodott anyját, az előtte oly drága lelket, Istennek megnyerni.

Húsz esztendőn keresztül folytatta imádságát. Időnként látta anyját, kiből a szülői szeretet mintha ismét felébredt volna. Más minden, legalább látszólag, úgy maradt, mint azelőtt volt.

Egy napon levelet kapott a jó apáca, melyből anyjának hirtelen és váratlan haláláról értesült. Halva találták ágyában.

Lehetetlenség leírni a szegénynek fájalmát. Kétségbeeséssel volt határos. Magán kívül a bánattól, levéllel a kezében sietett a templomba és az Oltáriszentség elé borult. Mikor kísírta magát és gondolkozni megbeszélni tudott, így kiáltott fel az Úrhoz: „Istenem, hát minden kérésemet, könnyemet és mindent figyelmen kívül hagyta, amit húsz év óta tettem?” És felsorolva az áldozatokat, amelyeket hozott, hozzátette szívzaggató kifejezéssel: „Hát mégis azt kelljen hinnem, hogy dacára ennek a sok áldozatnak, anyám, az én szegény anyám örökre elveszett?”

Alig fejezte be szavait, mikor hangot hallott a tabernakulumból, mely komolyan szólt hozzá: „Mit ismersz te abból, ami ide át van?” A szegény apácának elakadt a szava az ijedtségtől. „Tudd meg — foly-

Kereszttség nélkül nem akar háborúba menni.

Gyónni jönnek a katonák. A sekrestyébe lép egy katona: „Tisztelendő Uram, — mondja a papnak — szeretnék megkeresztelkedni, kereszttség nélkül nem akarok menni háborúba.” Nazarénus volt, tehát még nem részesítették őt a kereszttség szentségében, pedig már rég szerette volna ezt felvenni. Most azonban mindenáron azt akarta, hogy ha meg kell tálnálnia, mint keresztény hallasson meg. Minthogy a kath. vallást már egészen jól ismerte, rövid oktatás után és néhány fontos kérdés után kívánságát örömmel teljesíttem; sőt többet is, mert a sz. kereszttség után mindjárt az első sz. áldozásban is részesítettem a Jézus-Szíve templomban. Ez volt az én első kereszteléselem, — írja a fiatal pap, aki ez esetet közli — melynél örömteljesebbet nem is kívánhatam volna.

Hálás szív.

A páduai sz. Antal-perselyben a következő cédulát találtam: „Ezen 10 koronát a szegények számára ajánlottam fel annak jeléül, ha szegény uramat a páduai sz. Antal hazasegíti. — Haza is jött és így tiszta szívvel és örömmel hozom a felajánlott pénzt a szegények számára. T. L.-né.”

„Két dolgot kellene Istentől kérnünk: tiszta szívet és nagy gondolatokat”. Goethe.

„A Szív” előfizetési ára egész évre 3 korona. Kiadóhivatali cím: Budapest, VIII., Horánszky-utca 20. szám.

tatta az isteni Megváltó — tud meg a megszegésedre és egyúttal vigasztalásodra, hogy anyádnak a halála pillanatában teérte annyi kegyelmet adtam a fölvilágosodáshoz és bánathoz, hogy az utolsó szavai ezek voltak: „Bánom bűneimet és a leányom hitében halok meg. Anyád meg van mentve, de a tisztító tűzben szenved. Ne hagyj abban az érte való imádkozást!”

Ezt, az oly vigasztaló tény, egészen megbízható forrásból, a híres Segurttól tudom, s így igazságáért jótállhatok.

Tehát bízzál és imádkozzál, ha látszólag nem is tér meg atyád, anyád, ismerősöd. Remélj, ha úgy halna is meg a te szeretted, mint ez a szegény zsidóasszony.

Fiatalon és boldogan.

Kinek szívébe ne nyilain a rettentő fájdalom, látva a borzalmas csatamezőn annyi fiatal virág hervadását, kimulását! S itthon? Hány fiatal asszony, hány leányzó szenved együtt és — elég sokan utánok sietnek, a búbanat viszi őket fiatal halálba. Fiatal halálba? Boldogtalanul? Lesznek ilyenek is. De ismerünk másokat is. Sokakat ismerünk. Sírfeiratokon olvassuk: Fiatalon s boldogan. A keresztény hit, remény és szeretet se nem fiatal, se nem öreg, hanem örök. Krisztus és a szűz Anya szívében, a halál ha fiatal, ha öreg, a hit által mindig boldogan zárja le szempilláinkat. Vigasztalásul a nagy orleansi püspök tollából hallgasd meg egy fiatal asszony igen boldog halálát:

„Az Üdvözleget Mária különös nagy hatását egy alkalommal magam is tapasztaltam. Ez esetet sohasem fogom elfelejteni. Egy fiatal asszony betegágyához hívtak, kit néhány év azelőtt én részesítettem az első szent áldozásban. Csak húsz éves volt még; boldog anya, gazdag, fényes körülmények között élt és minden boldogsága között és dacára, ime, most meg kellett halnia.

Amint beléptem, nem állhattam meg, hogy így ne szóljak hozzá: „Leányom, mily kemény csapás!” — Az asszony leírhatatlan hangon kezdé: „Ugyebár, hiszi, hogy a mennyországba jutok?” — Én: „Leányom, én nagyon remélem!” — „Én pedig — úgymond — biztos vagyok bennel!” — Erre azt kérdeztem: „Honnan meríti ezt a nagy biztosságot?” — „Abból a jótanácsból, — felelé, melyet Ön adott nekem. Mikor az első szent áldozáshoz járultam, azt ajánlotta nekem Méltóságod, hogy mindennap imádkozzam egy Üdvözleget Máriát; de jól ám! Megtettem. Már négy év óta nem mult el nap, hogy a rózsafüzért el ne imádkoztam volna. Nem hihetem és betegségemben egy pillanatra sem hagyott el ez a gondolat, hogyha én négy éven át naponként ötvenszer fohászkodtam az Istenanyához: „Istennek szent Anyja, imádkozzál érettünk bűnösökért, most és halálunk óráján”; nem hihetem, hogy most, midőn közeledik a halálom, mellettem ne állana a Szűz Anya! Itt van ő kétségtelenül és imádkozik értem s a mennyekbe vezet engem!”

Így szólt az ifjú asszony. Nemsokára látam egy elmondhatatlan, mennyei szép halált. Ott volt előttem a gyöngy, törekeny teremtés, ki életének virágában mindent itt hagy, amit a földön szerencsének, boldogságnak mondanak; itt hagyja szerető, derék férjét, kis gyermekét, mindenét. És nem hullott egyetlen könnye sem, sőt még ő vigasztalta siránkozó szeretteit. Ragyogó arccal beszélt az égről; csak az eget látta már. Soha életemben nem tudom elfelejteni e gyönyörű jelenetet.”

Talán most, a háborúban másképpen van? „El nem fogom felejteni soha — írja az elesett hős hadnagya az édes anyának. Egyetlen fia volt ő édes anyjának. Ott feküdt a harcmezőn, mikor rábukkantam, mellette összekulcsolt kezekkel, mintha ki volna terítve. Megüvegesedett szemei félig nyitva, égre tekintettek. Halvány arca boldog örömtől átszellemülten ragyogott. Éreztem: Ez szerencsésen járt”. Ime, fiatalon s boldogan

a háborúban is! Egy másik kép. Nagyon megható, vigasztaló! Az egyik fővárosi kórházban fekszik a súlyosan sebesült katona. Srapnell szilánk hatolt koponyájába, megrepeszté a csontokat és megsérté az agyat. Örülten kínozza a fájdalom. De egyetlen panaszcsozára nem nyílik meg ajaka. Sőt amikor a mellette álló résztvevőknek a fájdalom gőrcseinél felszisszenő szavait hallja: „borzasztó az a háború!” — rögtön válaszol: „Szép a háború s ha egészséges lennék, rögtön visszamennék a tűzvonalba. — Jól tudta pedig, hogy nem sokáig él. Tele az ég utáni sóvárgással és bizalommal a sz. Szűz iránt, így szólt testvérehez, ki búcsúzni jött el hozzá: Ha meghalok, tudom hová megyek. — Meghalt szelíden, boldogan. Testvére könnyezve említé: „Boldog vagyok, hogy meghalt, mert így szépen sohasem halhatott volna meg”.

Csak volna hitünk, csak megértenők, hogy a halál az édes otthon ajtaja; hogy a halál kapuja azon boldog helyeknek, melyeket a jó Jézus szeretete készít nekünk, — ő mondotta így, — akkor sóvárognánk a nyugalom, a béke, az öröm e boldogságos hazája után! Sírnai alig tudnánk; gratulálnánk kedves meghaltjainknak, hogy ott vannak már, hogy boldogok. Legfeljebb szomorkodnánk magunk sorsa fölött, hogy még nekünk nem ütött a megváltás órája, még nem hallottuk őrdőangyalunk ajkáról a végállomás nevét kiáltani: Mennyország, itthon vagyunk!

TEMPLOMI REND

A Jézus-Szíve templomban.

Nov. 28. Advent első vasárnapja. Az Advent folyamán a hajnali mise 6 órakor van Szentségkítéssel.

Nov. 30. Szent András apostol. A jó halál társulat tagjai teljes búcsút nyerhetnek.

Dec. 1. Boldog Campian Ödön Jézus-társasági vértanú és társai.

Dec. 3. Xavér sz. Ferenc, Jézus-társasági hitvalló, India és Japán apostola. A hívek teljes búcsút nyerhetnek. Egyúttal a hó első pénteke. Szentségimádás 6—8-ig. Az utolsó mise 9 órakor lesz.

Adventben szerdán és pénteken böjt van. Szerdán szabad húst enni.

A díszgyűlés a Nemzeti Fogadalmi Templom ügyében dec. 12-re van elhalasztva

RODALOM és MŰVÉSZET

Alig van kultúrintézmény, mely annyira megmetyelje az emberi szívet, mint a színpad. Pedig ép a színjáték története mutatja, hogy a színészet az oltártól indult ki. A középkor vallásos misztériumjátékaiiban, a karácsonyi pástorjátékokban s később a jezsuita és pálos iskoladrámákban a vallásos elem, a vallásos események és eszmények vitték a vezérszerepet. Sajnos, hogy a mai színpad nemcsak számúzi a vallásos tárgyat, hanem üldözi is a vallást, gúnyolja a hitet, megtagadja az erkölcsöt. A szemérmetlen és hitetlen színpad emberei pedig azzal védekeznek, hogy ép a piszkot, a bűnt kívánja a publikum; az erkölcstelen darabokot örvendhet zsúfolt háznak a színgazgató.

„A Szív” az eltévelyedett emberi szívnek ez irányban is segítségére óhajt sietni. A nemesebb lelkiéletű, az igazi szépért, az erkölcsi eszményekért lelkesülő közönségnek kívánságát igyekszik eltalálni és egyesületeknek igényét siet kielégíteni, amikor közönségek megjelentet egy-egy épületes, vallásos színdarabot műkedvelők számára, s így lassacskán egy egész sorozatot terem az igazán fehér színpadra.

Most jelent meg „A Szív” kiadásában a sorozat első darabja: *A béke angyala* című karácsonyi színjáték 4 felvonásban *Nevák János* tollából. A megható darab, csakis férfi szerepekkel, igen alkalmas legényegyesületi, kongregációi stb. ünnepélyekre a karácsonyi szezonban. Az előadás joga „A Szív” szerkesztőségét illeti meg; 10 példány megvétele további utánjárás nélkül jogosít az előadásra.

Nyomás alatt van s következő héten elhagyja a sajtót egy másik alkalmi, művészi tollal megírt allegorikus darab: *„Tied vagyunk!”* a címe, *Magyarország felajánlását az isteni Szívnek* hozza három felvonásban színre. Január elsején, nemzetünk felajánlásának évfordulóján igen alkalomszerű volna e darabot országsszerte vegyes vagy női műkedvelő színpadon előadni.

ÜZENETEK

Lapunk előfizetési ára helyben és vidéken 12 óra 3 korona. Egyes szám ára helyben 4 fillér, vidéken 5 fillér.

A kiadóhivatalban minden hétköznapon d. e. 9—12 és d. u. 3—6 óra között hivatalos órák. Kiadóhivatali cím: Budapest, VIII., Horánszky-utca 20. II. em.

Kérjük előfizetőinket, hogy úgy címüket, mint esetleges címváltozásukat pontosan sziveskedjenek kiadóhivatalunkkal közölni, különben a posta sem, mi sem tehetünk róla, hogy elkallódik a lap.

Hirdetéseket úgy cégektől, mint magánosoktól fölveszünk a kiadóhivatalban. A hirdetés ára szavankint 5 fillér, vastagon nyomtatott szavakért 10 fillér. Állandó vagy különleges hirdetéseknel külön megállapodást köthetünk.

Cikkeket bárkitől szívesen fogadunk. Kéziratok — a papírnak csak egyik oldalára írva — a szerkesztőség címére (VIII., Horánszky-utca 20.) küldendők. A cikkíró nevét nem írjuk ki, kéziratot vissza nem adunk.

Bárkinek bármily természetű kételyére, nehezségére szívesen válaszolunk a kath. Egyház tanításának szellemében.

V. J. Bágyos. Sajnos, magyarban ami jó volt, elfogyott. — **Piros bóbítás.** Halottak napjára lekésett. Csak röviden, tartalmasan írjuk meg a hangulatképeket is. — **F. L. Budapest.** Nagyon épülünk kongreganistáinak buzgóságán, hogy hetenkint néhány szívat megtagadva maguktól, „A Szív”-et sebesültek számára 94 példányban rendeltek. Kívánjuk, hogy sokan kövessék példájukat. — **M. Ajándékul** ajánljuk *Rudnyánszky Gyula: Mária dalai-t.* Megrendelhető az elhunyt költő özvegyénél (Bpest, VII., Thököly-út 85.), 3:55 K, díszkiadásban 10:55 K vagy 20:55 K.

Kereszt. A cikkeknek majd sorát ejtjük. Köszönjük nagy buzgalmát a lapterjesztésben. Forduljon zárt levélben a szerkesztőséghez, ez kiadja a kérdést egy szakembernek.

„A Szív” szorgalmas olvasója. A két vitézségi éremmel díszített vitéznek verse a harctérről megható, de formailag nem üti meg a mértéket.

Dr. B. Bizony papírkosárba való minden olyan névtelen levél, mely babonás tanácsokkal terjeszt semmitmondó, vagy helytelen tartalmú imákat. Csak korlátolt és hitükben tájékozatlan asszonyok üznek oly ostobaságot, hogy időt és levélbelyeget pazarolnak csodás erejű imák terjesztésére, melynek „be kell járni az egész világot” s amelyről híresztelik, hogy „aki 9 napon belül 9 különböző ismerősnek meg nem küldi, azt nagy szerencsétlenség éri”. Sajnos, az Egyház intelme dacára is történnek ily dolgok; természetesen a visszaélésekért nem az Egyház felelős, hisz ez maga részéről tiltja a babonás imákat s ép azért szigorú rendszabályokkal intézkedik, hogy imákat püspöki jóváhagyás nélkül nem is szabad nyilvános sajtó által terjesztetni, sem a jóváhagyás nélküli imákat használni.

Szerkesztésért felelős:
HEDWIG STEFL.

Karácsonyi ajándék. Festőművész nő szentképek és portrék festését elvállalja; tanítást elvállal jutányos áron. Veres Pálné-utca 40. fidsz. 4.

Keresztény hivatalnoknő vidékre teljes ellátással vállalkozna irodai munkára. Cím a kiadóhivatalban.

Finom fehérneműhöz felvétetik Wehler gépvarrónő és tanulóleány. Baross-utca 17. I. em. 5.